

Obreria de Santa Cristina

BUTLLETÍ INFORMATIU

Santa Cristina 2025

Festa Major de Lloret

2024

Primera Obrera: Cristina David Xapallí
Segona Obrera: Judit Calatrava Espinet
Tercera Obrera: Mar Carbó Parramon
Quarta Obrera: Mireia Ramon Cotano

2025

Primera Obrera: Ona Portavella Sariola
Segona Obrera: Mònica Crespo i Suárez
Tercera Obrera: Laia Montes Forners
Quarta Obrera: Cristina Melet Obach

Fotografies:
Cristina Triadó
Tito Llorca
Carlos Costa
Josep Trull
Jordi Triadó
Marc Diba

Arseni Frigola i Bosch
Obrer Major

Josep Pla, un dels nostres grans escriptors escrivia:

“Hi ha, sobretot, l'ermita de les ermites catalanes, Santa Cristina, sota el gran pi patriarcal i venerable, amb la cupuleta blanca voltada de conreus, de pins i d'ametllers, amb la font que canta i les ginesteres perfumades. Santa Cristina és, potser, la cosa més reeixida, més graciosa i més espontània que ha creat l'esperit de la menestralia catalana. L'emplaçament és lluminós; la construcció és d'una modèstia joiosa i d'una presència enriolada; tot hi té un punt de balder i de natural i una bona jeia manyaga” (del llibre “Viatge a la Catalunya Vella”).

Llegint les paraules que l'escriptor dedicà a l'ermita i al paratge de Santa Cristina, els que tenim el compromís de vetllar pel seu manteniment i conservació només podem sentir-nos obligats, més que mai, a continuar la tasca empresa per aquells que ens van precedir i que ens van deixar el camí ben a punt per a seguir una trajectòria escrita al llarg dels segles.

Estem en un moment en que l'entitat ha fet un pas decisiu: ha modernitzat les instal·lacions de l'aparcament i ha aprovat i començat a executar un projecte apassionant de les antigues edificacions. Aquesta realitat ha de permetre obrir encara més les instal·lacions a la nostra població i a tots aquells que ens visiten. Hem de ser capaços d'afrontar un esdevenidor tan engrescador amb determinació, perquè des d'una perspectiva actual puguem continuar fent vàlides les paraules que Josep Pla va dedicar a Santa Cristina.

Un any més, celebrarem la festa de la nostra patrona. Els carrers es guarniran de gala, la música de la passada ens animarà a gaudir de la celebració, la nostra devoció envers la santa *bolsenesa* arribarà amb la processó i l'ofici a l'ermita. El nostre sentiment més emotiu es farà present quan, a les envistes de la Mare de Déu de Gràcia, amb els llaguts amb els remes alçats, en senyal de respecte, cantarem la Salve enmig d'un mar en silenci, envoltats d'un estol d'embarcacions engalanades. A la tarda, les Obreres, vestides de forma elegant i delicada, juntament amb els seus balladors ens oferiran el Ball de Plaça; veurem trencar-se en mil bocins les oloroses almorratxes i les parelles voltar rítmicament la plaça al so del “toquen a córrer”. Per acabar ballant tots plegats una sardana que ens recorda la bellesa de les platges de la nostre vila.

Com deia Josep Pla en el text que encapçala aquesta salutació: “... *Santa Cristina és, potser, la cosa més reeixida, més graciosa i més espontània que ha creat l'esperit de la menestralia catalana.*” M'atreveixo a dir, modestament, que la nostra festa major també.

Vull agrair a tots els que amb el vostre esforç i dedicació feu possible aquesta realitat, així com a les empreses que desinteressadament ens donen un cop de mà per a que la festa sigui reixida. Moltes gràcies a tots.

Us animo a unir-vos a la festa, en què podrem enfortir els nostres vincles com a comunitat i renovar el compromís amb les nostres tradicions.

Que Santa Cristina ens guï i ens protegeixi. ■

Adrià Lamelas i Martínez
Alcalde de Lloret de Mar

Estimats lloretencs i lloretenques,

Amb l'arribada de la Festa Major de Santa Cristina, la nostra vila torna a vibrar amb la tradició, l'alegria i el sentiment col·lectiu que ens uneix any rere any. Aquestes celebracions són l'expressió més viva de la nostra identitat i un testimoni del compromís d'un poble que estima i respecta la seva història.

L'Obreria de Santa Cristina, fundada l'any 1376, és un dels grans pilars d'aquesta celebració i un tresor de la nostra memòria col·lectiva. Al llarg dels segles, l'Obreria vetlla amb constància i generositat per mantenir viva una tradició que forma part de l'ànima lloretenca. La seva tasca imprescindible, basada en la cura i l'estimació per la nostra patrona, té tot el nostre reconeixement.

Vull expressar un agraïment sincer a l'Obreria de Santa Cristina per la seva tasca exemplar, que fa possible que

aquestes festes mantinguin l'essència que les fa úniques. Gràcies a vosaltres, la nostra cultura popular es transmet amb força a les noves generacions, amb estima i respecte per les arrels.

La processó marítima, el ball de plaça i tots els actes tradicionals són més que una celebració: són una mostra del cor de Lloret, de la seva gent i del nostre sentiment de pertinença. És un honor poder compartir aquests moments amb tots vosaltres.

Que Santa Cristina ens acompanyi i ens guiï, com sempre ho ha fet, cap a un futur de cohesió, respecte i prosperitat per a tothom.

Bones festes!

Visca Santa Cristina i visca Lloret! ■

Mn. Martirià Brugada Clotas
Rector de la parròquia de Sant Romà

Santa Cristina i l'Any Jubilar 2025

L'Església catòlica celebra a tot el món el Jubileu del 2025. El 9 de maig del 2024 el papa Francesc en va publicar la convocatòria. S'inicià el 24 de desembre de 2024 i es clourà el 14 de desembre de 2025. El lema és "PELEGRINS D'ESPERANÇA", tal com recorda el logo.

Aquest Jubileu coincideix, també, amb el 1700 aniversari del Concili de Nicea que es va celebrar l'any 325. Amb aquest record els catòlics mostrem el nostre agraïment per aquelles sessions conciliars i pels processos posteriors al llarg dels segles que han fixat els ensenyaments revelats en la Paraula de Déu i que se sintetitzen en les veritats que recitem o cantem en el CREDO.

Un any sant, o jubileu, és un temps de pelegrinatge, d'oració, de penediment i d'obres de misericòrdia, basat en l'antiga tradició jueva d'un any jubilar de descans, perdó, renovació i reinici. Ho podeu comprovar en nombrosos textos de la Bíblia. En recullo un de bàsic, un text del llibre del Levític: "*Declareu sant l'any que fa cinquanta i proclameu la llibertat a tots els habitants del país. Serà per a vosaltres any jubilar; cada un de vosaltres recobrarà la seva propietat i retornarà a la seva família*" (25,10). En els següents versicles del mateix capítol citat es troba el desenvolupament concret del que significa el temps jubilar.

Al Nou Testament n'hi ha una referència a l'evangeli de sant Lluc, quan ens parla de la predicació de Jesús a Natzaret (4,16-30), que diu: "*L'Esperit del Senyor reposa sobre meu, [...] m'ha enviat [...] a proclamar l'any de gràcia del Senyor*". Per viure el gran jubileu cal donar molta importància a aquest passatge de l'evangeli on els pobres són els destinataris privilegiats de l'acció de Crist.

Fou el papa Bonifaci VIII qui va declarar el primer Any Sant el 1300. Amb el temps, la freqüència ha anat canviant: al principi era cada cent anys; el 1343 es va reduir a cinquanta anys, pel papa Climent VI, i el 1470 a 25 anys, pel papa Pau II.

També s'han convocat anys sants especials. El papa Francesc en va convocar un dedicat a la Misericòrdia, el 2015; sant Pau VI també havia convocat un d'especial el 1966, commemorant el centenari de la mort dels apòstols Pere i Pau (66); i encara, Pius XI també n'havia convocat un d'especial el 1933, l'Any Sant de la Redempció, en ocasió de la mort del Senyor, suposadament el 33. L'anterior jubileu ordinari es va celebrar l'any 2000, convocat pel

papa sant Joan Pau II quan l'Església catòlica va encetar el tercer mil·lenni.

La crida del papa Francesc a celebrar el present Jubileu la fa en una butlla datada el 9 de maig, solemnitat de l'Ascensió del Senyor, titulada "*L'ESPERANÇA NO POT DEFRAUDAR*" (Rm 5,5). "*Sota el signe de l'esperança l'apòstol Pau infonia alè a la comunitat cristiana de Roma. L'esperança també constitueix el missatge central del pròxim Jubileu*", hi deia el Papa Francesc en les primeres línies de l'esmentat document, ajudant a obrir les portes del cor a l'experiència de Déu evitant caure en el derrotisme i la indiferència. Els títols dels breus apartats són molt suggeridors: Una Paraula d'esperança; Un camí d'esperança; Signes d'esperança; Crida a l'esperança; Ancorats en l'esperança. Parla també del sagrament de la Penitència, que ens assegura que Déu lleva els nostres pecats, aconsellant-nos l'assídua assistència a sol·licitar-ne el perdó. Acaba amb una referència a la Mare de Déu, en qui trobem el testimoni més alt de l'esperança, que no és un fútil optimisme sinó un do de gràcia en el realisme de la vida.

Amb la mort del papa Francesc la matinada del dilluns 21 d'abril d'enguany, i amb l'elecció del cardenal Robert Prevost com a nou Papa, amb el nom de Lleó XIV, el 8 de maig d'aquest mateix 2025, serà aquest qui clourà el present Any Sant el proper 14 de desembre.

Des de la Parròquia de Sant Romà de Lloret de Mar se'ns ha convidat a viure aquest Any Sant participant a les peregrinacions als santuaris del Vilar de Blanes i de la Misericòrdia de Canet de Mar, com també, d'una manera més particular, visitant el santuari del Tura i la basílica de Sant Esteve d'Olot (el passat 9 de juny) i la basílica de Santa Maria de Castelló d'Empúries (el 15 de setembre proper).

Però, tant l'Aplec dels Perdons com la present festa major de santa Cristina, ha estat i és una crida a viure l'esperit d'aquest Jubileu 2025.

Que tinguem molt bona festa major de santa Cristina! ■

Festa Major 2025 Programa d'actes

Actes organitzats i patrocinats per l'Obreria de Santa Cristina

Dimecres, 23 de juliol

Vigília de Santa Cristina

- A les 19 h** **Missa de Santa Cristina** (anticipada)
a l'església parroquial de Lloret
- A les 22 h** **"PASSADA"** dels Obrers de Santa Cristina
pels principals carrers del poble,
anunciant la festa.
- A continuació** Sorteig de l'**ordre de sortida**
dels llaguts de la regata
de Santa Cristina.
- TOQUEN A CÓRRER** popular
a la plaça de la Casa de la Vila.
- Tot seguit** **SARDANES**

Dijous, 24 de juliol

Festa de Santa Cristina

- A les 7.30 h** **"PASSADA"** dels Obrers de
Santa Cristina, anunciant la
sortida de la processó.
- A les 8 h** Sortida de la **PROCESSÓ** de l'església
parroquial fins a la platja, per anar,
per mar, a l'ermita de Santa Cristina.
- Cant de la **"SALVE"**.
- Tot seguit, en el santuari,
MISSA SOLEMNE,
amb acompanyament del
cor parroquial "Alba de Prima".
- Veneració de "Sa Relíquia"
i cant dels goigs.
- Estofat tradicional**, a la sortida,
a la **plaça del Pi**, ofert als mariners,
vogadors i autoritats convidades.
- A les 12 h** Sortida de **PROCESSÓ** de l'ermita
de Santa Cristina per tornar, per mar,
a l'església parroquial.
- A les 19.30 h** **BALL DE PLAÇA**
o **"DANSA DE LES ALMORRATXES"**
davant de la Casa de la Vila. ■

Ordre de la processó de Santa Cristina

Anada i tornada

Anada, de la parròquia a la platja de Lloret

1. **CREU**
Escolans i tres pendons antics
2. **Banderes dels club i tripulacions:**
 1. Bandera **blanca i verda** (Ajuntament de Lloret)
Equips de l'entitat. Tripulacions femenina i masculina
 2. Bandera **groga - Sant Isidre** (Sant Romà)
Tripulacions femenina i masculina
 3. Bandera **blanca amb la creu vermella - Sant Jordi** (Club Nàutic)
Equips de l'entitat. Tripulacions femenina i masculina
 4. Bandera **verda - Sant Roc** (Casinet)
Equips de l'entitat. Tripulacions femenina i masculina
 5. Bandera **blava i taronja** (Gremi d'Hotelers)
Equips de l'entitat. Tripulacions femenina i masculina
 6. Bandera **blanca** (Es Vano)
Tripulacions femenina i masculina
 7. Bandera **blau cel - Sant Pere** (Confraria de Pescadors)
Tripulacions femenina i masculina
 8. Bandera **blava - Sant Elm** (Confraria de Sant Elm)
Tripulacions femenina i masculina
 9. Bandera **grana - Santa Cristina** (Obreria de Santa Cristina)
Tripulacions femenina i masculina
3. **COR ALBA DE PRIMA**
4. **Banderes antigues (grans)**
 1. Senyera de Catalunya
 2. Bandera de Lloret, **verda i blanca** (Ajuntament)
 3. Bandera de **Sant Isidre, groga** (Sant Romà)
 4. Bandera de **Sant Jordi, blanca amb creu vermella** (Club Nàutic)
 5. Bandera de **Sant Roc, verda** (Casinet)
 6. Bandera **blava i taronja** (Gremi d'Hotelers)
 7. Bandera **blau - Sant Elm**
Imatge de Sant Elm
Confraria de Sant Elm
 8. Bandera **blau cel - Sant Pere**
Imatge de Sant Jaume
Confraria de Pescadors
 9. Bandera **blanca** (Ses Obreres)
 10. Bandera **grana - Santa Cristina** (Obreria de Santa Cristina)
Marabadessa i Àngel Porrer
Obreres i angelets
Obrers de Santa Cristina
Imatge de Santa Cristina
Portadors, balladors del Ball de Plaça
5. **SR. RECTOR AMB SA RELÍQUIA**
6. **MÚSICS**
7. **AUTORITATS**
8. **PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Tornada, des de la platja fins l'església parroquial

1. **CREU**
Escolans i tres pendons antics
COR ALBA DE PRIMA
2. **Banderes antigues (grans):**
Senyera de Catalunya
Bandera de Lloret, verda i blanca (Ajuntament)
Bandera de Sant Isidre, groga (Sant Romà)
Bandera de Sant Jordi, blanca amb creu vermella (Club Nàutic)
Bandera de Sant Roc, verda (Casinet)
Bandera blava i taronja (Gremi d'Hotelers)
3. Bandera de Sant Elm, blau (Confraria de Sant Elm)
IMATGE DE SANT ELM
CONFRARIA DE SANT ELM
4. Bandera de Sant Pere, blau cel (Confraria de Pescadors)
IMATGE DE SANT JAUME
CONFRARIA DE PESCADORS
5. Bandera de Ses Obreres, blanca (Es Vano)
6. Bandera de Santa Cristina, grana (Obreria de Santa Cristina)
7. **MARABADESSA I ÀNGEL PORRER**
8. **OBRERES I ANGELETS**
9. **OBRERS DE SANTA CRISTINA**
IMATGE DE SANTA CRISTINA
Portadors, balladors Ball de Plaça
10. **Sr. RECTOR AMB SA RELÍQUIA**
11. **MÚSICS**
12. **AUTORITATS I CONVIDATS**
13. **PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Recomanacions

A les embarcacions:

- Cal que les embarcacions de gran tonatge vigilin els cops de mar que originen per tal de no posar en perill les altres barques.
- L'embarcació capitana, que és la que porta la imatge de Santa Cristina a bord, anirà sempre al capdavant de la processó. Per a un major ordre, les altres barques procuraran seguir-la.
- A la vista de Sant Pere del Bosc la processó s'atura; es canta la Salve i els llaguts se situaran a banda i banda de la nau "capitana". En aquest moment, es prega el màxim de silenci i recolliment.
- Després del cant de la Salve, es donarà sortida a la regata "S'amorra, amorra". El romiatge marítim es reprendrà darrera dels llaguts, sempre vigilants la posició de l'embarcació capitana, que és la que marcarà el ritme i que ningú no podrà avançar sota cap concepte. Igualment, en cap circumstància, es podrà avançar el darrer llagut ni envair el camí de cap altre.
- Un cop arribats a terra els llaguts, amorraran primer la nau capitana i tot seguit les embarcacions que porten la resta de la gent.
- A continuació es farà el S'amorra amorra amb les tripulacions femenines.

Al Ball de Plaça:

- L'accés dels fotògrafs a la plaça durant el Ball de Plaça del dia 24 està regulat per l'Obreria com a organitzador d'aquest acte. Només hi podran accedir els fotògrafs que prèviament hagin obtingut i exhibeixin l'acreditació de l'Obreria, condicionada a que els moviments no interfereixin en la bellesa i visió de conjunt de la dansa.

Gràcies a tothom per la comprensió i col·laboració. ■

Convocatòria

de noves Obreres

Vols ser Obrera?

- Les noies que vulguin assumir el compromís de ser Obrera de Santa Cristina durant un any, han de dirigir-se per escrit a l'Obreria de Santa Cristina, apartat de correus 455 de Lloret, o entregar personalment la carta a algun dels Obrers. Ho poden demanar totes les noies que, sense limitacions d'origen o residència, tinguin una edat compresa entre els 16 i els 22 anys al demanar la plaça, durant els mesos de novembre i desembre.
- Cal indicar a la carta el telèfon de contacte, i acompanyar la fotocòpia del document d'identitat. Les sol·licituds que no compleixin amb aquest requisit o que arribin fora de termini seran descartades. Cal indicar el correu electrònic.
- Seran elegides per votació secreta de la Junta d'Obrers, formada pels quatre Obrers efectius i els dos Obrers honoraris (Sr. Alcalde i Sr. Rector).
- Ostentaran el càrrec durant un any, a partir de llur presentació oficial en el transcurs de la festa religiosa dels Perdots (segon diumenge de Quaresma).
- La seva missió consistirà a col·laborar amb la seva presència personal al digne manteniment del santuari de Santa Cristina i en totes les activitats per les quals siguin requerides per l'Obreria.
- Durant la Festa de la Santa, les Obreres i els Obrers protagonitzaran l'ancestral Ball de Plaça o Dansa de Ses Morratxes. (Els Obrers titulars, però, podran ser substituïts per joves elegits expressament per aquesta començament.)
- Podran assistir a les assemblees amb veu però sense vot.
- Abans del dia 10 de gener, l'Obreria confirmarà per telèfon o correu electrònic a les candidates, la rebuda de la seva sol·licitud. En cas de no rebre aquesta confirmació i fins al dia 15 de gener, es podran comunicar amb l'Obreria per exposar la sol·licitud.

Relació d'activitats on es requereix el compromís d'assistència i col·laboració de les Obreres de Santa Cristina

- Vigília dels Perdots el 28 de febrer de 2026.
- Concert de la Vetlla dels Perdots (28 de febrer de 2026). Parròquia de Sant Romà.
- Festa dels Perdots (1 de març de 2026).
- Presència a l'Ermita per la Marxa de les Ermites.
- Assaigs del Ball de Plaça, des de l'1 al 23 de juliol, de dilluns a divendres, de 22 a 24 h, aproximadament. Compromís d'assistència dels companys balladors.
- Trobada anual d'Ex-Obreres (aproximadament, segon divendres de juliol).
- Reunió prèvia a la Festa Major (durant la primera quinzena de juliol, aproximadament).
- 23 de juliol, a les 16 h: condicionar la Plaça del Pi per a l'estofat i l'ermita. A les 22 h, Passada pels carrers de Lloret.
- 24 de juliol: Dia de Santa Cristina. Processó, Ball de Plaça i sopar a la Plaça del Pi.
- 26 de juliol: Ball de Plaça a l'Hospital (16.30 h) i a la plaça de la Vila amb la Confraria de Sant Elm.
- Concerts d'Estiu a Santa Cristina: assistència els divendres d'agost a la nit. S'ha de ser a Santa Cristina una hora abans de l'inici dels concerts que normalment comencen a les 22.30 h. És imprescindible la vostra assistència.
- Concert de Nadal a l'Ermita, diumenge a la tarda, una setmana o dues abans de Nadal. S'ha de ser a Santa Cristina una hora abans de l'inici del concert. És imprescindible la vostra assistència.
- Assemblea anual de l'Obreria. Un o dos diumenges abans dels Perdots, a les 11 h.
- I totes aquelles activitats que eventualment puguin sortir. ■

Resum d'activitats de l'entitat

De juliol de 2024 a juny de 2025

Juliol 2024

Aquesta primera quinzena de juliol s'acaben finalment els treballs de soterrament de la línia elèctrica que travessava per sobre l'aparcament i es fa el trasllat dels comptadors a la nova ubicació al costat dels lavabos de l'aparcament i la connexió amb tot el sistema elèctric de la finca. Es millora d'aquesta manera el possible risc d'incendi i la visual de tot l'entorn. Es procedeix també a la retirada de la *palomilla*, les caixes i els cables que estaven fixats a la façana de l'edifici de l'antic hotel.

El 20, ja dins el calendari de la Festa Major, es va celebrar a Santa Cristina la trobada anual d'Obreres organitzada per la comissió d'Obreres. La trobada va comptar amb la presència d'una cinquantena d'ex-Obreres. I es va fer entrega dels reconeixements a les obreres que feien 25 i 50 anys que van exercir el càrrec.

El 23 de juliol, vigília de Santa Cristina es va fer la missa anticipada a les 7 de la tarda, a la parròquia, presidida pel Sr. Rector, amb l'assistència dels obrers, les obreres i veneració de Sa Relíquia.

Els amics alemanys de Ravensburg German i Mariane Schlotz, juntament amb el seu fill Simon, també ens acompanyaren a la missa i van ser presents en els diferents actes de la festa de Santa Cristina.

A les 10 del vespre del mateix dia 23, es va fer la passada anunciant la festivitat de l'endemà, amb la participació dels obrers i les obreres, la Marabedessa, els balladors del Ball de Plaça, els músics, els vogadors dels diferents clubs i el públic que ho va desitjar.

El sorteig per les posicions de sortida del S'amorra amorra, es va realitzar a la plaça de l'Ajuntament. Tot seguit es va fer el Toquen a Córrer popular.

El dia de Santa Cristina, acompanyats de bon temps, vam començar la diada amb la Passada dels Obrers, amb el recorregut habitual, recollint a les autoritats a l'Ajuntament per anar tots plegats fins a la parròquia per començar la processó fins a la platja de Lloret, juntament amb les autoritats locals encapçalades per l'Alcalde de Lloret Il·lm. Sr. Adrià Lamelas

Martínez. Assistiren a la processó el MHP del Parlament de Catalunya Sr. Josep Rull i Andreu, el diputat al Parlament de Catalunya, Il·ltre. Sr. Jesus Becerra i el Subdelegat del Gobierno a Girona Sr. Pere Parra-mon, juntament amb altres autoritats comarcals i provincials.

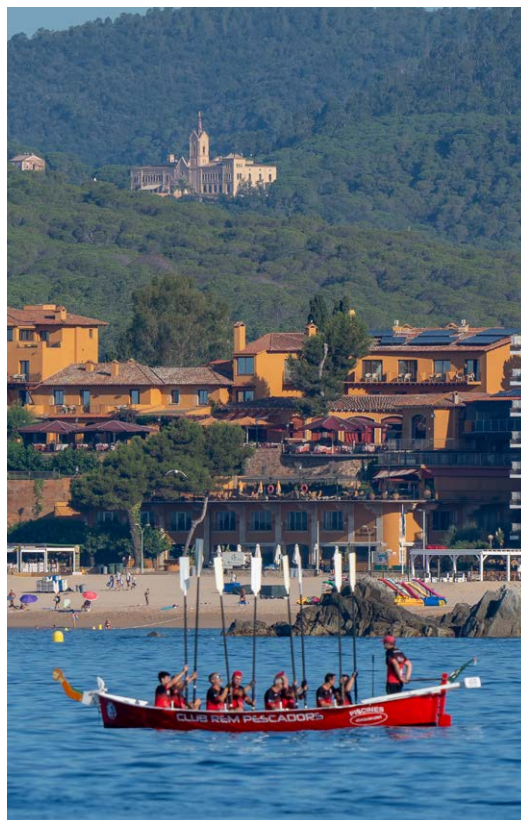

Així doncs tots els participants a la processó es van embarcar al vaixell “Neptune”, amb capacitat per a 143 places. Les tripulacions femenines dels llaguts es van embarcar al catamarà “Sensation” amb un nombre de 100 places i finalment el vaixells “Dofinet” i “Lady Joana” va embarcar 250 i 140 persones respectivament de públic.

En total es varen desplaçar per mar 633 persones, les 387 places a disposició del públic es van vendre al preu d’1 euro a l’Oficina de Turisme del Museu del Mar a benefici de Caritas.

Un cop tots embarcats seguïrem el recorregut tradicional de la processó per mar, acompanyats d’un gran nombre de barques de pesca i esbarjo. Arribats a les envistes de Sant Pere del Bosc, amb les embarcacions aturades i tots els llaguts formats, rema enlaire en senyal de respecte, es va cantar la Salve en honor a la Mare de Déu de Gràcia.

Un cop acabat el càntic religiós es donà pas a la sortida del S’amorra amorra de les tripulacions masculines. En arribar a la platja de Santa Cristina el guanyador fou el Club de Rem Santa Cristina.

Un cop desembarcats es va procedir a donar la sortida al S’amorra amorra de les tripulacions femenines i en resultà guanyador el Club de Rem Santa Cristina.

Amb la processó formada de nou a la platja, iniciàrem el recorregut fins arribar a l’ermita on es celebrà l’Ofici, presidit pel Sr. Bisbe de Girona Fra Octavi Vilà i Mayo, a l’inici del qual l’Obrer Major dirigí unes paraules de benvinguda als assistents.

Les Obreres van participar en la litúrgia fent les lectures durant la missa i oferint un gerro de ceràmica per l’ermita.

El Cor Alba de Prima acompanyà amb els seus cants la litúrgia i cantà els Goigs mentre es venerava *Sa Relíquia*.

Tot seguit vam poder gaudir, amb l’ambient festiu acostumat, de l’estofat a la plaça del Pi. Hem d’agrair la feina que fan el grup de socis per fer possible el repartiment de l’estofat.

De tornada, com sempre, amb menys participació d'embarcacions que l'anada, es va arribar a la platja de Lloret on la processó es va tornar a formar pels carrers de la vila fins al temple parroquial, finalitzant l'acte amb unes paraules del Sr. Rector i del Sr. Bisbe.

A la tarda se celebrà el tradicional Ball de Plaça amb les Obres: Cristina David Xapellí, Judit Calatrava Espinet, Mar Carbó Parramon i Mireia Ramon Cotano i els seus balladors, Esteve Xapellí Port, Daniel Delgado Planas, Ramon Carbó Parramón i Pau Castells Coldeforns.

L'acte es va celebrar amb tota lluidesa comptant amb l'expectació de costum. Hi assistiren el Sr. Alcalde de Lloret, els regidors municipals i les autoritats locals, juntament amb els Obrers de Santa Cristina, el Sr. Rector i la Marabedesa. Vam obsequiar les Obres amb la medalla de l'Obreria i per la seva part l'Ajuntament els va entregar una rèplica de la Dona Marinera. L'acte va finalitzar amb una sardana ballada per les quatre parelles a la qual es van anar incorporant els assistents fins a fer una rotllana que omplia tota la plaça. L'Ajuntament va oferir el refrigeri de costum finalitzat el ball.

Ja a la nit, i en el marc de la plaça del Pi, vàrem celebrar el sopar de Santa Cristina. En el transcurs del sopar es va lliurar la medalla de l'Obreria a Romà Codina i Cristina Pinto, en reconeixement i gratitud als quatre anys de servei a l'Obreria com Obrers. Acabarem el sopar amb un animat fi de festa amb ball.

El dia 26 de juliol les quatre obreres de Santa Cristina i els seus balladors, acompanyats de les autoritats locals, els representants del consorci sanitari del Maresme i la Selva, els obrers de Santa Cristina i Sant Elm, es desplaçaren a l'Hospital Sòcio-Sanitari de Lloret per ballar el Ball de Plaça per als residents del centre, en un acte carregat d'emotivitat i que va ser molt agraït per tots els presents.

Agost

El mes d'agost es desenvolupa el cicle de concerts d'estiu "Musica a Santa Cristina". El dia 2, a dins l'ermita, amb el concert de piano a dos i quatre mans interpretat per Tomàs Girbau i Marc Carreras; el dia 9, a la plaça del Pi, actuà la Selva Big Band Latin Orquestra amb la cantant Telva Rojas, per finalitzar la vetllada actua el grup "Sudaka Band". Els membres de la banda són veïns de Santa Cristina i actuen de forma pràcticament gratuïta. El dia 16, a dins l'ermita, els intèrprets Marc Baltrons i Sara Pinaque ens oferiren un concert de saxo i piano; el dia 23, a la plaça del Pi, un trio de tenor, mandolina i guitarra ens oferí el concert titulat "Italia n'el cuore"; i finalitzarem el cicle de concerts el dia 30 amb el concert de piano i violí a càrrec de Guillem Franch i Isabel Bernal. Comptarem amb servei de restauració gràcies a la col·laboració del Club de Rem Santa Cristina.

El dia 23, abans de l'inici del concert, l'Obreria de Santa Cristina oferí al soci i ex-Obrer Comptador, Esteve Fàbregas i Rebollo, una placa en agraïment pels quasi 50 anys de dedicació a l'assaig del Ball de Plaça.

El 20 d'agost ens visita la família Collet, de Bèlgica. Visiten l'ermita i fan donació d'un crucifix.

Setembre

El dia 7 es realitza una edició del "Salat", organitzat per Montpho, dedicat a Santa Cristina, amb la participació de varis socis.

El dia 28 visita Santa Cristina la Sra. Montserrat Peiró, neta de Joan Capdevila Nogués i de Narcisa Oliver Sureda, que foren els primers arrendataris de l'hotel de Santa Cristina l'any 1904. La senyora Peiró ha fet donació a l'Arxiu Municipal del seu fons fotogràfic que compta amb una cinquantena de fotografies relacionades amb Santa Cristina.

A finals de mes es comencen les obres per fer la reparació dels degoters detectats a la coberta de l'ermita a sobre de l'entrada lateral.

Octubre

El dia 16 rebem la visita del subdelegat del govern a Girona Sr. Pere Parramon, que després d'assistir a la processó del dia de Santa Cristina, i quedar-se gratament impressionat, va manifestar el seu interès per conèixer personalment l'ermita i el paratge.

Desembre

El dia 2 es desmunta l'altar de la relíquia i es comprova l'estat del mateix i del seu interior.

El diumenge 22 de desembre, a les 6 de la tarda, a l'ermita de Santa Cristina, es va fer el concert de Nadal que tradicionalment organitza l'Obreria amb una nombrosa assistència de públic. El quartet vocal "Musica Nua" interpretà un programa de temes nadalencs juntament amb altres conegudes cançons tant internacionals com catalanes.

Gener 2025

Els hereus de la família Maura, i en el seu nom la Sra. Annie Romeo Alary, gràcies a les gestions fetes pel soci Jordi Soliguer, cedeixen a l'Obreria el fons de la família Maura. Una col·lecció d'objectes relacionats amb el món de la marineria, entre ells quadres, cartes de navegació i una important relació d'objectes procedents del vaixell "Glorias de Lloret", que havia estat propietat dels avantpassats familiars.

Agraïm a tots aquells que fan confiança a l'Obreria, depositant aquesta mena d'objectes relacionats amb el món del mar i la navegació. Tant de bo en segueixin moltes més i així a poc a poc anar donant volum al que pot ser una important exposició en els edificis que estem remodelant.

Març

El dia 16 de març vam celebrar l'Aplec dels Perdons. El concert de la vigília anà a càrrec de la coral Solstici de Blanes. Van interpretar cançons de temes catalans i internacionals.

El dia de la Festa dels Perdons, a les 12 del migdia, es va celebrar l'ofici presidit pel Senyor Rector en què van prendre possessió del càrrec les noves obreres. El cor Alba de Prima va interpretar la part cantada de la missa. A l'ofertori el Club de Rem Santa Cristina oferí un ram de flors i els trofeus aconseguits la darrera temporada. El Gremi d'Hotelers oferí la bandera de l'antic gremi de Sant Antoni, de la qual és portadora a

la processó el llagut que representa el Gremi d'Hotelers. Aquesta bandera romandrà com totes les altres, dipositada a l'ermita de Santa Cristina.

En acabar la missa l'Obreria de Santa Cristina oferí al que havia estat alcalde de Lloret i Obrer Honorari de l'entitat, Sr. Jaume Dulsat i Rodríguez, la Medalla d'Honor de l'Obreria com a reconeixement al seu pas per l'Obreria.

Tot seguit es va venerar Sa Relíquia cantant els goigs. A la 1 del migdia i a les 4 de la tarda, un any més, la Cobla Principal d'Olot interpretà les sardanes. El Xino-Xano va organitzar una anada a l'Aplec a peu i ens oferí als assistents un magnífic arròs.

Abril

El 12 d'abril, a la plaça del Pi, es va celebrar l'entrega de premis de la tercera edició del concurs literari Es Niell de narrativa lliure, organitzat per l'Obreria de Santa Cristina.

Es van presentar un total de 71 treballs en categoria d'adults i 18 treballs escrits per joves de 14 a 17 anys. Els treballs ens van arribar de totes les contrades dels països de parla catalana.

Maig

El mes de maig es van realitzar les jornades de matemàtiques a Santa Cristina amb la visita de 464 alumnes i 32 professors de primer d'ESO de 6 centres de secundària de Lloret. El taller de matemàtiques va ser seguit per tots els joves amb el personal d'educació del Pla Educatiu d'Entorn de l'Ajuntament de Lloret. La visita posterior a l'Ermida la va realitzar el soci Jordi Rocas, a qui agraïm la seva voluntat i dedicació.

Aquest mes de maig rebem la donació d'una maqueta de barca de mitjana, realitzada per en Viçens Arpí, per part de la seva vídua Àngels Galera. També rebem la donació per part de la vídua de Joan Cusell de la maqueta del vaixell "Nuestra Señora del Carmen".

Juny

El 5 de juny l'Obreria va rebre una donació de làmines de barques de mitjana per part del Sr. Josep M. Casablanca, de Cadaqués. ■

Estimades Obreres, ex obreres, socis, sòcies, lloretencs i lloretencs,

Amb molta il·lusió us volem compartir un dels moments més especials que hem viscut enguany: la Trobada d'Obreres del 2024. Aquesta edició ha estat especialment emotiva, ja que vam poder reactivar la Comissió d'ex obreres, un espai pensat per mantenir viu el vincle amb totes aquelles dones que, al llarg dels anys, han format part d'aquesta gran família. Ens fa molt feliç tornar a engegar aquesta iniciativa i obrim les portes a totes les que hi vulguin participar activament.

Durant la trobada, es van lliurar reconeixements a totes les obreres que feia 25 i 50 anys que havien ballat el Ball de Plaça. A més, per primera vegada, vam voler retre homenatge a aquelles dones que havien estat obreres fa més de 50 anys i que, fins ara, no havien estat formalment reconegudes. Va ser un moment ple d'agraïment i emoció que ens anima a continuar posant en valor la memòria i la dedicació de totes elles. Per això, us demanem que, si

coneixeu algú que fa més de 50 anys que va ser Obrera i no ha rebut aquest reconeixement, ens ho feu saber per tal de poder-li fer arribar.

Un altre dels acords importants va ser la represa del concurs de cartells. Estem molt contents de poder recuperar aquest espai de creativitat i participació oberta, i volem agrair a totes les persones que hi heu participat. La imatge guanyadora es convertirà en el cartell de la Festa Major de l'any 2026, i esperem que us agradi tant com a nosaltres ens ha agradat impulsar aquest projecte.

Finalment, fem una crida a totes les dones que tinguin ganes de sumar-se a la Comissió d'ex obreres. Busquem persones compromeses, amb ganes de participar activament en l'organització d'activitats, aportar idees i ajudar a fer créixer aquesta tradició tan arrelada a Lloret. Formar part de la Comissió és una manera única de viure la Festa Major des de dins, de fer poble i de mantenir viu el llegat de tantes dones que ens han precedit.

Bona Festa Major! ■

Som de Lloret, Lloret

Escrit de la Confraria de Sant Elm
Ignasi Riera Garriga
Obrer Major

A Lloret de Mar, quan algú parla dels de Lloret, Lloret, es refereix a tots aquells que han nascut i venen de famílies lloretenques de soca rel. Els de Lloret, Lloret.

Persones que se senten orgulloses de ser de Lloret, amb un sentiment profund de pertinença i d'arrelament.

Son famílies amb 8 cognoms lloretencs, que viuen aquí des de fa generacions.

Cognoms lloretencs com: Bernat, Domènec, Alberti, Passapera, Ramon, Bruguera, Puig, Botet, Oliva, Pujol, Durall, Cabanyes, Esteve, Llagostera, i un llarg etcètera ja figuren entre els caps de família a l'Estat mitjana.

Però d'on provenen tots aquest cognoms?

Per saber-ho haurem de repassar com s'ha anat format la població.

En els seus inicis, 400 anys abans de Crist, els ibers indigetes vàrem construir els poblats de Montbarbat, Puig de Castellet i Turó Rodó per defensar-nos dels Laietans que vivien a partir del Tordera i amb qui ens vàrem barallar però segur que també ens hi vàrem relacionar.

Durant aquella època arribaren grecs, romans, cartaginesos... per comerciar, conquerir, lluitar o colonitzar i de ben segur es varen integrar.

Demostrant que ja, des dels inicis, hem estat cruïlla de cultures.

A l'edat mitjana vingueren per una banda els habitants de les zones veïnes més properes amb qui sempre ens hem relacionat: Blanes, Vidreres, Tossa i d'altres dels voltants, arribant a ser més de 300 habitants.

Per altra banda els visigots també van fer cap procedents de terres endins més llunyanes.

Per mar arribaren genovesos, venecians, francesos, cartaginesos...

I així, sense parar, fins al segle XX, coincidint amb el boom del turisme que ens desplacem i aterrem aquí per gaudir i establir-nos al nostre poble, gent de totes les províncies espanyoles: andalusos, gallecs, castellans, valencians... i de més de 100 nacionalitats del món: francesos, alemanys, britànics, italians, russos, marroquins, senegalesos, llatinoamericans, indis, filipins...

Avui convivim a Lloret persones procedents de totes les províncies espanyoles i de més de 100 països de tots els continents del món.

Els lloretencs ens reconeixem per l'orgull que tenim de formar part d'un poble obert, viu i capaç d'integrar.

Lloret és la suma de les identitats dels 42.134 habitants actuals que formen una ànima compartida i forta.

Aquesta ànima està formada per símbols, fets, sentiments que ens uneixen, siguem d'on siguem, i que expli-

quen la nostra història, com ho és l'Ermita de Sant Quirze, assentada sobre una primitiva església paleocristiana, documentada com a necròpolis romana i on en l'actualitat s'hi fan cerimònies ortodoxes.

Un altre dels símbols més estimats és Santa Cristina: la seva llegenda, la seva processó, la seva ermita, són part del cor de Lloret.

Santa Cristina, com a bona lloretenca, va néixer lluny d'aquí, a Bolsena, Itàlia, i va venir de la mà dels mariners italians, probablement genovesos, que van portar la seva veneració fins a les nostres costes.

Segons la tradició, Cristina era filla d'un adinerat oficial de l'emperador romà que la va torturar; sí, sí, el seu pare la va torturar de les formes més cruels per tal que renegués de la seva fe. Però ella no va cedir.

Això també és molt lloretenc, no cedim en el nostre amor per la nostra terra, sobretot si en parlen malament.

Ella va ser empresonada, flagel·lada, li tallaren els pits, fou arrossegada per les pedres, i finalment lligada a una roda i llançada al llac de Bolsena. Morí màrtir, fidel a la seva creença.

Aquest coratge, aquesta fermesa, aquest sentit de la fidelitat i del compromís amb allò en què un creu, és precisament el que molts lloretencs reflecteixen en ells mateixos.

No per casualitat Santa Cristina és la patrona de Lloret, i cada 24 de juliol, la processó marinera que porta la seva imatge fins a l'ermita és una de les festes més sentides.

Santa Cristina no va néixer a Lloret, però a Lloret li hem donat vida, estima i casa.

Santa Cristina és dels de Lloret, Lloret.

Com tants altres que no hem nascut aquí però que estimem aquest racó de mar, sorra i pins perquè forma part de nosaltres.

Els de Lloret, Lloret no són només aquells que poden recitar quatre generacions d'avantpassats enterrats al cementiri.

Som els que, vinguts de fora, hem decidit fer arrels.

Som tots! Els que hem criat aquí els nostres fills, que coneixem el camí de ronda, la tirada de l'art, que hem

menjat l'arròs dels perdons, que hem plorat al cementiri nou...

Sobretot som els que hem treballat en hotels, restaurants, botigues o en la construcció, i hem contribuït a aixecar el Lloret modern amb les nostres pròpies mans.

Lloret l'hem fet créixer entre tots. Amb esforç, amb il·lusió, amb dificultats i, també, amb esperança.

Això ens dona una IDENTITAT comuna. Sigui quin sigui el nostre origen.

Lloret és el lloc que hem escollit: hem format família, hem fet amics, participat de les seves festes i defensat els seus valors.

Això ens fa sentir ORGULLOSOS, perquè ser de Lloret depèn de com estimes aquest poble i com et compromets amb ell.

Perquè la PERTINENÇA no es dona, es guanya i es viu, cada dia, amb petits gestos, amb cada "bon dia" al veí, amb cada ajuda als novvinguts, amb cada vespre d'estiu sota la llum de la Costa Brava.

Santa Cristina ens recorda que l'amor i la fidelitat no entenen de fronteres. I Lloret, com Santa Cristina, és fidel als qui l'estimen.

Santa Cristina i Lloret és de tots! Teu també. ■

Encetem el recull informatiu dels fets més destacats de la temporada 2024/25 del Club de Rem Santa Cristina amb el resultat del S'amorra Amorra de l'any passat, que es va convertir en una edició històrica, atès que l'absolut masculí va sumar una victòria més en aquesta tradicional regata i l'absolut femení també es va imposar a les seves rivals, assolint així un doblot que no s'aconseguia des de 2017. Per una altra banda, el dissabte anterior, 20 de juliol, s'havia dut a terme la sisena edició del S'amorra jove, el projecte que es va endegar per apropar les tradicions al jovent lloretenc, amb representació també del nostre Club.

Després del merescut descans de l'estiu, vam estrenar una temporada més, aquesta ja amb el nou calendari de competició, que agrupava les regates de llagut català el darrer trimestre de l'any, i que es composava de cinc regates en total, dues de llarga distància i tres més amb el format habitual. Després, a partir de finals de gener, es va continuar amb les competicions de batel i de llaüt mediterrani, que van finalitzar el mes de maig.

D'aquesta manera, la nova temporada d'hivern de rem va començar el 6 d'octubre amb la primera regata de la XXII Lliga de llagut català, que es va dur a terme a la platja de Sant Cristina i que havia de continuar a Amposta el 27 d'octubre, però que finalment es va suspendre a causa de l'avis de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre, que preveia una crescuda del riu en aquella data. Les regates de la Lliga van continuar a Arenys (10 de novembre), Cambrils (17 de novembre) i Sant Feliu de Guíxols (1 de desembre). Els equips del nostre Club van finalitzar aquesta competició en el següent lloc de la classificació final: el veterà femení van ser les campiones (amb 80 punts), el cadet mixt va assolir la tercera posició (amb 48 punts), i els dos absoluts, tant el femení com el masculí, van finalitzar la Lliga en la segona posició (amb 74 i 75 punts, respectivament).

Fora de l'àmbit estrictament esportiu, però un fet molt rellevant i que ens va fer molta il·lusió va ser la presentació del documental REMAR, el 15 de novembre, a la Biblioteca de Lloret de Mar. Aquest treball és una producció de Kalaxy Art i Mind Studios, està dirigit

per Adán Aguilar, i segueix el dia a dia de les veteranes de Santa Cristina. A través d'entrevistes íntimes i escenes d'entrenament i competició, el curt mostra com aquest equip de catorze dones, que desafien les barreres del temps i l'edat, va assolir un triplet de títols durant aquella temporada. La presentació va ser un èxit i el 12 de gener es va estrenar oficialment al Teatre de Lloret, ple de gom a gom. Aquest treball, que s'està presentant a diversos festivals de cinema d'arreu del món, de moment ja ha guanyat un parell de certàmens (l'Istanbul Sports Film Festival i l'SBIFF Film Festival) i està tenint una gran repercussió mediàtica.

La competició de llagut català va continuar, amb la disputa del Campionat de Catalunya d'aquesta modalitat, el cap de setmana del 14 i 15 de desembre, a Mataró, on les nostres tripulacions van aconseguir els següents resultats: el veterà femení es va endur l'or i, per tant, van ser campiones de Catalunya, una quarta posició per al cadet mixt, un subcampionat (plata) per a l'absolut femení i un tercer lloc (bronze) per a l'absolut masculí. Pel fet que tres dels nostres quatre equips que van participar al Campionat van pujar el podi (or, plata i bronze), el Rem Santa Cristina també va aconseguir, gràcies a aquests fantàstics resultats, una molt merescuda tercera posició a nivell de clubs i el nostre president, acompanyat d'una membre de la junta, van recollir el corresponent trofeu.

Després de les festes de Nadal, la competició de rem de banc fix es va reprendre amb les regates de les Lligues catalanes de batel i de llaüt mediterrani, que van tenir lloc entre els mesos de gener i abril de 2025. A la competició de batel, després de la disputa de les quatre regates: tres a

Club Rem Santa Cristina.

Castelldefels, el 26 de gener i el 8 i 22 de març, i una a Deltebre el 22 de febrer, els nostres equips van registrar els resultats que es detallen a continuació: l'infantil femení va assolir la primera posició (amb 40 punts), l'infantil masculí, el segon lloc (amb 39 punts), el cadet masculí, el quart (amb 49 punts), l'absolut femení A van ser les subcampiones (amb 76 punts) i l'absolut femení B van aconseguir la sisena posició (amb 59 punts).

El Campionat de Catalunya de batel es va dur a terme el 6 d'abril a Castelldefels, amb els següents resultats: l'infantil femení va assolir la primera posició i, per tant, es van proclamar campiones, el cadet mixt es va situar en la cinquena posició, l'absolut femení B, la sisena i l'absolut femení A van ser les subcampiones. La jornada va acabar amb l'entrega de medalles: l'or per a l'infantil femení i la plata per a l'absolut femení A que, juntament amb els fantàstics resultats de les altres tripulacions, van posar punt i final a la temporada d'aquesta modalitat.

La Lliga de llaüt mediterrani, que constava de cinc regates que es van dur a terme a Empuriabrava (9 de febrer), Deltebre (23 de febrer), Castelldefels (9 de març i 13 d'abril) i la de Canyelles, que havia de ser el 23 de març, però que es va suspendre per raons meteorològiques, va finalitzar amb els següents resultats per als nostres equips: les veteranes femenines van ser campiones amb 80 punts, el veterà masculí van finalitzar en la setena posició, amb 54 punts, l'absolut femení es va situar a la tercera posició, amb 71 punts, i l'absolut masculí també van ser campions, amb 79 punts.

L'11 de maig es va disputar a Deltebre el Campionat de Catalunya de llaüt mediterrani, amb els resultats següents: el cadet mixt va assolir la tercera posició (bronze), el veterà femení van ser campiones i es van penjar l'or, el veterà masculí van acabar el campionat en la novena posició, l'absolut femení van finalitzar com a subcampiones (plata) i l'absolut masculí van assolir la primera posició i, per tant, també van ser campions (or). També cal destacar que la Jou i la Laia, dues vogadores del juvenil de Santa Cristina van ser campiones de Catalunya amb l'equip de la Federació Catalana de Rem, amb una tripulació composta per membres de diferents clubs.

Amb aquest certamen es donava per finalitzada la temporada de rem de banc fix a Catalunya i només restava la disputa del Campeonato Nacional de Remo Llaüt, que enguany es va disputar a la localitat alacantina de Santa Pola del 23 al 25 de maig, fins on es van desplaçar les vogadores i vogadors dels 90 equips de 33 clubs de tot el litoral mediterrani, bàsicament del País Valencià (18), però també d'Andalusia (3), Múrcia (5) i Catalunya (7).

El Club de Rem Santa Cristina hi va participar, per primera vegada, amb quatre tripulacions: les dues veteranes (femenina i masculina) i les dues absolutes (femenina i masculina), que van obtenir els següents resultats: el veterà femení van tornar a ser campiones d'Espanya, el veterà masculí van ser eliminats a la repesca, l'absolut femení va ser la quarta millor tripulació del Mediterrani i l'absolut masculí van acabar el Campionat en la vuitena posició. La recollida de la medalla d'or per part de les nostres vetes va posar el punt i final a una temporada perfecta per a aquest equip, que ha assolit, per segon any consecutiu, tots els títols en joc: la Lliga i el Campionat de llagut català, la Lliga i el Campionat de llaüt mediterrani i, com a cirereta del pastís, un altre cop el Campionat d'Espanya.

Amb aquesta, la competició més important del litoral mediterrani, va finalitzar la temporada de rem de banc fix i ara s'obre un termini de descans (relatiu) per als equips del Club, però amb els ulls posats en la propera cita del calendari: el S'amorra Amorra, el 24 de juliol, diada de Santa Cristina.

Trobareu totes les cròniques de cadascuna de les jornades que us hem enunciat en aquest escrit al web del club: <https://clubremsantacristina.org/noticies/>

Per finalitzar, volem aprofitar aquestes línies per agrair-vos, una vegada més, el suport i col·laboració que any rere any rebem de l'Obreria de Santa Cristina i també el recolzament mostrat reiteradament, que ens permet seguir endavant amb la nostra principal passió, que no és una altra que vogar. Gràcies a vosaltres i als nostres col·laboradors i patrocinadors, seguim amb il·lusió i, entre tots, continuem sumant.

Lloretencs, amunt els remes i Bona Festa Major! ■

Club Rem Santa Cristina.

La temporada en imatges

Club Rem Santa Cristina Millor Club de Catalunya 2025.

Sènior Masculí.

Sènior Femení batel.

Club Rem Santa Cristina.

Sènior Masculí campió de lliga Llaüt 2025.

Veterà Masculí.

Veterà femení campiones d'Espanya Llaüt 2025.

Veterà femení campiones de lliga i de Catalunya Llaüt 2025.

Sènior Femení.

Sènior Femení.

Sènior Masculí campió de Catalunya Llaüt 2025.

Sènior Masculí.

Llagut Santa Cristina.

Escola de Rem.

Cadet Mixte.

Veterà Femení.

A Lloret hi ha moltes famílies descendents de navegants, de mercaders, de mariners, de capitans de vaixell, és a dir, de gent relacionada amb el mar i, per extensió, de forma força habitual, amb l'aventura d'Amèrica.

Seria interessant poder saber quants trasters, golfes o rebosts acullen peces, documents o qualsevol element testimoni d'aquells anys, quan el poble es va decidir a saltar-se les fronteres locals i partir cap a altres indrets. I el camí més fàcil per emprendre la ruta vers destins ben diversos fou el mar.

I allò servat com un tresor pels que ho van viure i ho van guardar per les generacions venidores pensant que seria orgull dels hereus i memòria eterna ha acabat, en moltes ocasions, empolsinat i malmès pel deteriorament propi del pas del temps i per la manca d'unes mesures mínimes de conservació.

Però, per sort i per convenciment, hi ha lloretencs que han valorat les possibilitats de preservar-ho en unes condicions òptimes per no deixar-ho perdre. Aquest és el cas del recentment desaparegut Josep Maura i Rodríguez, els hereus del qual, complint la seva voluntat, per mediació de la seva esposa Annie Romeo, han fet cessió a l'Obreria de

Santa Cristina d'una gran quantitat de documentació que inclou escrits, cartes nàutiques, quadres de vaixells, diaris de bord, maquetes de vaixells, sextants i un llarg etcètera de petits elements. Cal destacar també unes peces molt interessants pel seu origen, com són els llums de navegació i l'estufa que van pertànyer al vaixell Les Glòries de Lloret, nau que va capitanejar el besavi d'en Josep Maura, n'Agustí Maura i Surís (nat a Lloret el 4 de maig de 1847).

Aquesta corbeta la va fer construir el navilier i capità de vaixell lloretenc Bonaventura Austrich i Monter, a les drassanes de Masnou. Ell la va comandar durant els primers anys de la seva existència. Amb posterioritat, el va seguir en el govern de la nau el pilot Joaquim Puig i finalment el va succeir en la responsabilitat de comandament el gendre del primer, l'esmentat Agustí Maura.

La informació referida a la història de la corbeta s'ha extret d'escrits de l'historiador especialista en la navegació lloretenca n'Agustí M. Vilà i Galí. El fet que l'embarcació no es construís a les drassanes de Lloret, ha fet que no aparegués de forma detallada en els llibres editats per aquest autor, com sí que ha succeït amb la pràctica totalitat de les embarcacions que van sorgir de l'enginy i el bon

Quadre *Glòries de Lloret*, pintat per Romà Maura (1974).

ofici dels nostres mestres d'aixa. Per tant, hem hagut de cercar en altres fons del mateix autor, a voltes simplement alguns fulls mecanografiats dels documents originals sense més informació de la seva procedència. Queda constància, doncs, que caldrà fer una investigació amb molta més cura i que requereix molt més temps de dedicació.

Per fer un primer tast del valor històric dels documents cedits i per copsar la duresa de les condicions imposades als qui s'embarcaven, transcriurem, traduït al català, un text del llibre de comptes i raó signat a Barcelona el dia 12 de febrer de 1877:

Els que subscriuen Agustí Maura, capità i pilot de la derrota de la corbeta espanyola anomenada Glories de Lloret i els individus de marineria que componen la tripulació d'aquesta nau hem convingut fer viatge a Santiago de Cuba i altres punts que convingui, sota els pactes i condicions següents:

Article 1.- En aquest viatge guanyaran el pilot, el contramestre i el mosso Bonaventura Planas allò convingut amb el capità; el cuiner vint duros mensuals, el fuster setze, mariners catorze i mossos dotze.

Article 2.- El menjar serà a l'estil de la navegació catalana i no es donarà vi ni cap altre licor durant el transcurs del viatge.

Article 3.- Cap individu de la tripulació podrà cobrar com a màxim un mes per avançat abans de la sortida d'aquest port. Quan s'arribi al port de destí quedarà a discreció del capità donar-los la quantitat que cregui necessària per a cobrir les atencions més precises i la resta dels salaris els percebran al regresar del viatge.

Article 4.- La tripulació estarà obligada a la càrrega i descàrrega del vaixell, a la neteja i esterrejat del vaixell, a reparar les veles i a les altres feines marineres que ordeni el capità.

Article 5.- El capità tindrà la llibertat de fer les escales i arribades que consideri oportunes durant el viatge, sense que això pugui alterar els salaris convinguts.

Article 6.- Si es produís la mort del capità, el 2on pilot s'encarregarà de l'expedició i prendrà el comandament de la nau, sense que en cap cas la tripulació pugui exigir la revalidació d'aquest contracte ni reclamar cap augment dels salaris.

Article 7.- Si durant el viatge morís algun individu de la tripulació, el capità pagarà als hereus del finat el salari que li correspongui segons el temps que hagi estat embarcat, d'acord amb el que disposa l'article 720 del "Código de Comercio". Si morís executant una ma-

niobra ordenada pel capità, mor en defensa de la nau; llavors s'ha de considerar com que sigui viu i pagar-li els salaris fins al punt del destí més immediat.

Article 8.- Ningú podrà embarcar a bord res sense el consentiment del capità i si allò embarcat fora de comerç il·lícit es tirarà a mar; essent a càrrec del contraventor els perjudicis que es poguessin originar.

Article 9.- Aquell que no sàpiga o no vulgui complir la feina concreta per la qual es va comprometre patirà una rebaixa en els seus salaris, de manera que s'adaptaran als de la plaça o categoria inferior en la que hagués treballat fins aleshores, fet que el capità traslladarà a l'Autoritat de Marina o Cònsul del primer punt d'arribada. Aquell que desertés perdrà els seus emoluments.

Article 10.- Cap individu de la tripulació podrà desembarcar, durant el viatge, sense el consentiment del capità.

Article 11.- Després de cobrats els avançaments es concedeixen quaranta-vuit hores de temps a la tripulació per a verificar el seu equip.

Article 12.- El capità no podrà desembarcar cap individu de la tripulació ni els components de la mateixa podran fer-ho després d'haver firmat el contracte; uns i altres queden subjectes a les penes establertes que segons la seva importància els seran aplicades pel "Sr. Comandante de Marina".

Després de la lectura de les condicions que s'estableixen, hom pensa que l'aventura d'Amèrica va ser una etapa molt dura per a molta gent que no tenia o no veia cap més sortida per tirar endavant. Ens agrada parlar-ne, sobretot d'aquells que van reeixir en el seu objectiu. Però cal tenir memòria i agrair l'esforç i la valentia d'aquells que ho van intentar, tant sols intentar, perquè van escriure unes pàgines èpiques de la nostra història, algunes de les quals reposen al fons de l'oceà.

No va ser el cas del capità de Les Glòries Catalanes, que va tenir descendència i aquesta, ara, ha volgut que servem el record d'aquelles singladures. I és mitjançant la diversitat d'objectes i documents, que encara desprenen ferum de mar, que reviuem les navegacions transoceàniques i també una forma de viure.

Gràcies, una vegada més, als hereus d'en Josep Maura i Rodriguez, un amic d'infància i de sempre. Que el vostre gest, curull de generositat i d'amor al poble i a Santa Cristina sigui un exemple. Només així brodarem, des de la comoditat de casa, un passat autènticament nostre, molta part del qual està per descabellar. ■

El Retaule del Sant Crist de Josep Barnoya i Viñals, ca. 1789.

Context iconogràfic i estilístic

Marina Garcia i Carbonell
Historiadora de l'art

Verdadero retrato que se venera en Campeche

En l'anterior número del Butlletí de l'Obreria de Santa Cristina la historiadora Montse Sala i Vila, actual Obrer secretari i arxiver, ens oferia una panoràmica excel·lent i ben documentada de l'encàrrec del retaule del Sant Crist per part del comerciant lloretenc Romà Puig i Fàbregas (1755 - 1796). L'estudi ens posa sobre la pista de la plausible arribada d'aquesta advocació a la nostra ermita a través de la inspiració de l'estada del seu promotor en terres mexicanes més concretament a Campeche.¹

No és la intenció del present article estudiar la biografia del seu comitent, tema que ha estat tractat i, de manera rigorosa, en el destí i vicissituds que van portar-lo a encarregar aquest altar. Si que ho és en canvi, a partir de la lectura correcta de la inscripció que hi figura, aproximar al lector als models iconogràfics emprats en l'escultura religiosa del segle XVIII, sobretot provinents de les estampes i els gravats, i de com aquestes impressions van viatjar arreu fins i tot a ultramar.

Una mirada al programa iconogràfic

Hem d'inserir l'activitat de l'escultor Josep Barnoya i Viñals a Girona partir de 1773 moment en que es posa al capdavant del taller familiar. És en aquests últims decennis del segle XVIII quan treballa en diversos elements per l'ermita de Santa Cristina: l'urna per Sa Relíquia (1784) i els retaules del Sant Crist (1789) i de Santa Rosalia (acabat de daurar el 1792).

Posant l'accent sobre el Retaule del Sant Crist, podem apreciar com incorpora els estils propis del darrer barroc, amb una tendència cap a influències de caire classicitzant. L'estructura, marcada pel caràcter escenogràfic característic de l'època, evoca una mena de pal·li amb robes de vellut i or que aixopluga la crucifixió. Barnoya s'allunya de la solució del baldaquí i les columnes marbrejades típiques de d'altres produccions que se li coneixen coetànies a aquesta.² Malauradament no en conservem cap fotografia que ens permeti copsar l'antiguitat de certs elements estructurals, com així també dels treballs de dauradura i policromia, ni tampoc s'ha trobat el contracte que ens aportaria més informació sobre l'obra en qüestió. La feina del daurador contrasta tímidament amb altres retaules de la seva autoria de factura més primerenca on els models barrocs i l'efecte preciosista hi predominen amb escreix. Aquí actuen, junt amb la policromia, com un element vertebrador de la decoració del retaule amb cert aire rococó.

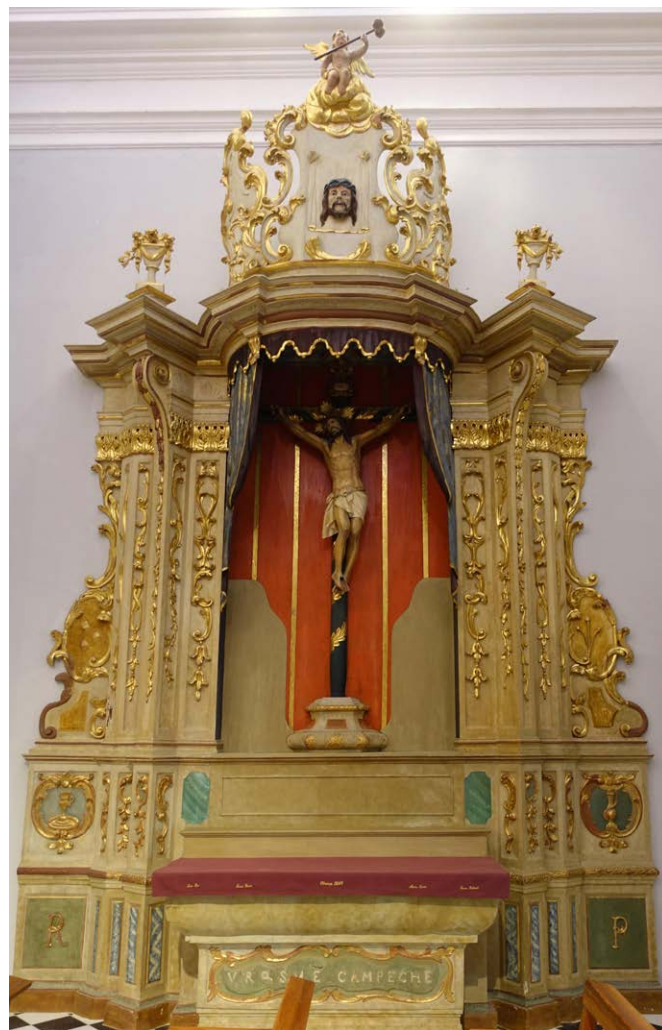

Figura 1. Retaule del Sant Crist.
Josep Barnoya i Viñals

El programa iconogràfic gira entorn a la Passió i Mort de Crist. A la zona inferior del conjunt s'hi disposen dos medallons on l'element principal són els gerros, amb una clara intenció simbòlica. El medalló de l'esquerra fa referència al tema de la purificació, suggerit a través dels atributs associats al lavatori dels peus que Jesús realitza als dotze apòstols, segons el relat de l'Evangeli de Joan (13, 1-17). A la dreta, el mateix motiu apareix envoltat per una serp, element que introdueix una lectura ambivalent entre el bé i el mal. En el context de l'escena de la Crucifixió, simbolitza la condició humana atrapada pel pecat i la mort, i redimida pel sacrifici de Crist. Al cos central, dins dues cornucòpies, s'hi representen els símbols dels tres claus i dels flagells, curiosament agrupats de tres en tres, una disposició que remet simbòlicament a la naturalesa divina de la Trinitat. Coronen el retaule el drap de la Verònica amb la Santa Faç de Crist i un angelot portador de la l'esponja amb la fel. Tot plegat són elements propis de les *Arma Christi*, instruments del patiment que encara ressalten amb més raó la naturalesa humana i divina de Jesucrist. Pel que fa a la indumentària del Sant Crist,

1 SALA VILA, Montse. «El Retaule del Sant Crist». Dins d'Obreria de Santa Cristina. Butlletí informatiu, 2024. p. 28 - 31.

2 Tot i així, no descarta aquesta opció per al segon encàrrec que rep de l'ermita de Santa Cristina, l'empre en l'empre en el retaule de Santa Rosalia.

Figura 2. Retaule del Sant Crist (detall altar)
Josep Barnoya i Viñals

embolcallat amb *perizonium* o drap de puresa, s'ha volgut imitar la textura de les teles brodades pròpies de les representacions de l'època.³

Pel que fa a les inscripcions, Montse Sala i Vila, ja n'advertia la seva importància malgrat que en aquell moment no s'havien pogut desxifrar en la seva totalitat: *A la base de l'altar, en cadascuna de les caselles laterals, (hi veiem) les inicials del donant, R (Romà) a l'esquerra, P(Puig) a la dreta. Al bancal central, trobem escrites unes lletres que a hores d'ara n'és un misteri el seu significat: V[o]R[o] Q[ue] S[an]ct[us] VA[le]n[te] CAMPECHE.*

L'experiència visual en el camp de l'estampa popular religiosa ha permès dotar d'un nou sentit al programa del retaule per mitjà de la transcripció correcta d'aquestes abreviatures que fins ara eren desconegudes. El descobriment d'aquest *Verdadero Retrato que se Venera En Campeche* obre el fil a un nou punt de vista i interpretació de com va arribar aquest Sant Crist a l'ermita de Santa Cristina. (figura 2)

El gravat una font d'inspiració fonamental en les biblioteques dels artistes

Tot i l'evidència que la iconografia cristiana es basa en una sèrie de premisses prou conegudes per la població, el gravat per difusió va ser una font indispensable de solucions estilístiques, escenogràfiques i iconogràfiques. A través tècniques com la xilografia, la calcografia o els aiguaforts es podien reproduir de manera fidel tota mena d'imatges religioses que es difonien de manera fàcil i ràpida i que de cap altra manera haurien pogut arribar a les mans d'aquells que les posseïen. Al llarg del segle XVIII, amb el perfeccionament de les tècniques d'impressió, els models de devoció com pintures sacres, talles religioses, retaules i relíquies viatjaven arreu a través dels gravats. La influència pietosa d'aquests impresos va acabar calant en la manera d'estructurar la fe i les representacions religioses en els temples.

Aquest tipus d'expressió artística, per la seva facilitat en la còpia i difusió d'imatges, va ser una gran font d'informació per pintors i escultors que treballaven al servei de l'església i els seus comitents. D'aquesta manera grans obres de la història de l'art es propagaven amb facilitat per Europa i, arribant fins i tot, a ultramar. L'intercanvi d'idees, versions i còpies era constant. En els tallers dels artistes era molt habitual trobar-hi col·leccions de gravats i estampes que servien per enriquir el seu imaginari. Els encàrrecs d'art sacre es duïen a terme dins un equilibri creatiu en què intervenien els dogmes, el bagatge visual, la imaginació i la preferència social per uns models iconogràfics assimilats, en gran part, a través del gravat.

Francesc Miralpeix i Gabriel Martín en el seu estudi sobre el llibre de comptes de l'autor del retaule del Sant Crist destaquen la importància del corpus de publicacions que posseïa i de com aquestes van ajudar a enriquir la seva vàlua com a artista: *La biblioteca de Josep Barnoya superava en escreix les possibilitats culturals de la majoria de components del gremi de fusters de Girona i, possiblement, d'una bona part dels escultors residents al Principat durant la segona meitat del s. XVIII.*⁴ La singularitat i la qualitat dels títols que la integren ens fan pensar en una mentalitat que anava més enllà del sentit estètic i artístic. Així mateix l'univers creatiu del personatge girava entorn d'uns coneixements amplis i excepcionals per l'època i les circumstàncies. Aquesta assimilació de models, l'experiència visual de l'artista i les preferències o reclams dels comitents en els encàrrecs configuraven tot un conjunt de trets que es materialitzaven en la riquesa simbòlica de les obres.

El caràcter sacre de les estampes i la influència a les colònies d'ultramar

A la vegada que es va anar introduint el cristianisme en terres indígenes també ho van fer els models de representació de la iconografia novohispànica. L'arribada de la impremta a les colònies ameríndies va respondre a una nova necessitat de difondre idees, lleis i devocions procedents de terres espanyoles. Això posa de manifest l'èxit i la consolidació de l'evangelització iniciada a mitjans del segle XVI. Progressivament conforme van avançant els segles es va multiplicar la producció editorial i de manera paral·lela el gust per col·leccionar estampes devocionals i altres impresos populars. Trobem diversos exemples d'estampes obrades a Mèxic al segle XVIII que recullen la mateixa estructura i característiques que els gravats procedents de la península Ibèrica.⁵

Pregar davant d'un imprès religiós a més de ser un acte de fe, era un cert ritus amb caràcter supersticiós. Sovint les imatges, a banda d'anar acompanyades d'una petita oració o indulgència, s'encapçalaven amb frases que reafirmaven la seva autenticitat i veracitat. D'aquesta manera, una estampa adquiria un significat màgic i tau-

3 Seguint l'esquema compositiu de la cortina policromada que forma el fons del retaule, no es pot descartar la possible desaparició de dues escultures —probablement Sant Joan Evangelista i la Mare de Déu— que haurien ocupat els espais laterals a banda i banda de la creu.

4 MIRALPEIX VILAMALA, Francesc. i MARTÍN ROIG, Gabriel. *Del taller a l'escola de dibuix: Josep Barnoya Viñals i el Llibre de comptes de todas las feynas que tinch ajustadas*, (1773-1816), Col·lecció Francesc Eiximenis. Diputació Girona, 2017.

5 RODRÍGUEZ DOMÍNGUEZ, Guadalupe. *Repertorio de impresos novohispanos (1563 – 1766)*. Dirección general del área académica de humanidades. Universidad Veracruzana. 2012

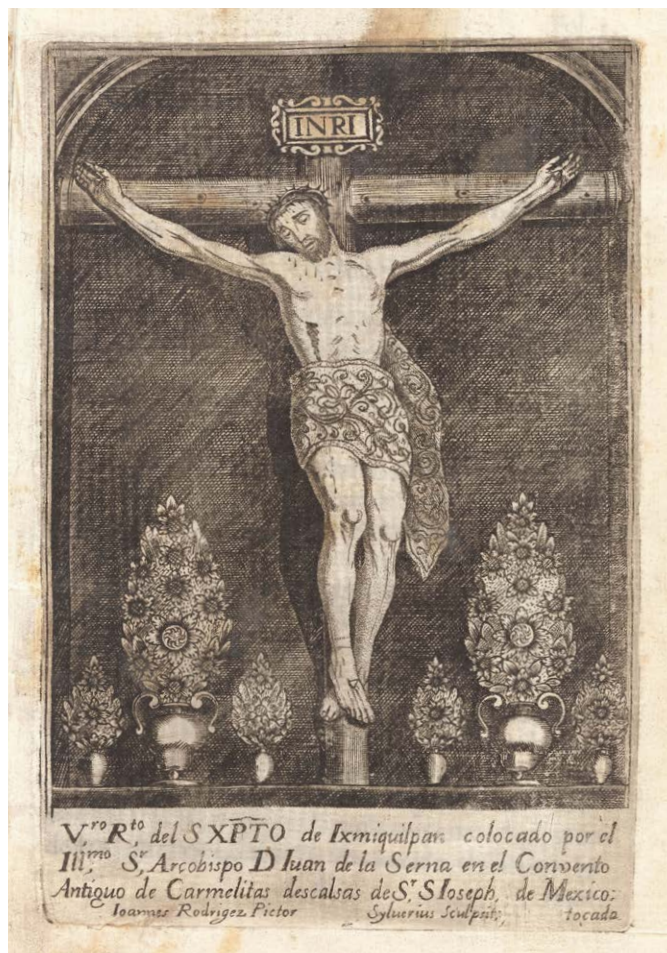

Figura 3. Vro. Rto. del S. XPTO de Ixmiquilpan

(Verdadero Retrato del Santísimo Cristo de Ixmiquilpan) 1724. Imprenta de M. de Benavides viúda de J. de River, año de 1699. Segona edició dels hereus de M. de Rivera. Pintor Juan Rodríguez / Gravador: Francisco Silverio de Sotomayor. The New York Public Library. Rare Books division

matúrgic, conferint-li un poder protector que es veia reforçat per les pregaries inscrites en ella. La fe popular els hi atribuïa un caràcter curatiu, capaç de produir miracles, fins a l'extrem que es portaven amagades entre la roba o els objectes personals o, fins i tot, es passaven pels cossos de les persones malaltes.

Aquesta intencionalitat pietosa es va traslladar a les representacions exemptes de les imatges religioses. Així es produïa un efecte d'anada i tornada, el gravat influïa en l'escultura i, a la vegada, l'escultura s'inspirava en els gravats de difusió. Expressions com "*Sagrada imagen, verdadero retrato, verdadera efigie o retrato milagroso*" solien acompanyar aquests gravats, dotant-los d'un valor simbòlic i espiritual afegit. Aquestes inscripcions no només en reforçaven el caràcter sagrat, sinó que també en certificaven l'autenticitat i la fidelitat respecte a l'original venerat. D'aquesta manera, pregant davant l'estampa, el fidel podia obtenir les indulgències pertinents, com si es trobés físicament davant l'altar o el retaule. Les estampes devocionals esdevingueren així un mitjà poderós de transmissió de la fe i una via d'accés a la salvació espiritual.

Per entendre la raó per la qual l'escultor es va servir de l'afirmació *Verdadero Retrato*, cal aproximar-nos als models d'estampes religioses del segle XVIII impreses als territoris novohispànics. Els gravats solien ocupar la zona central del foli, mentre que a la part inferior s'hi in-

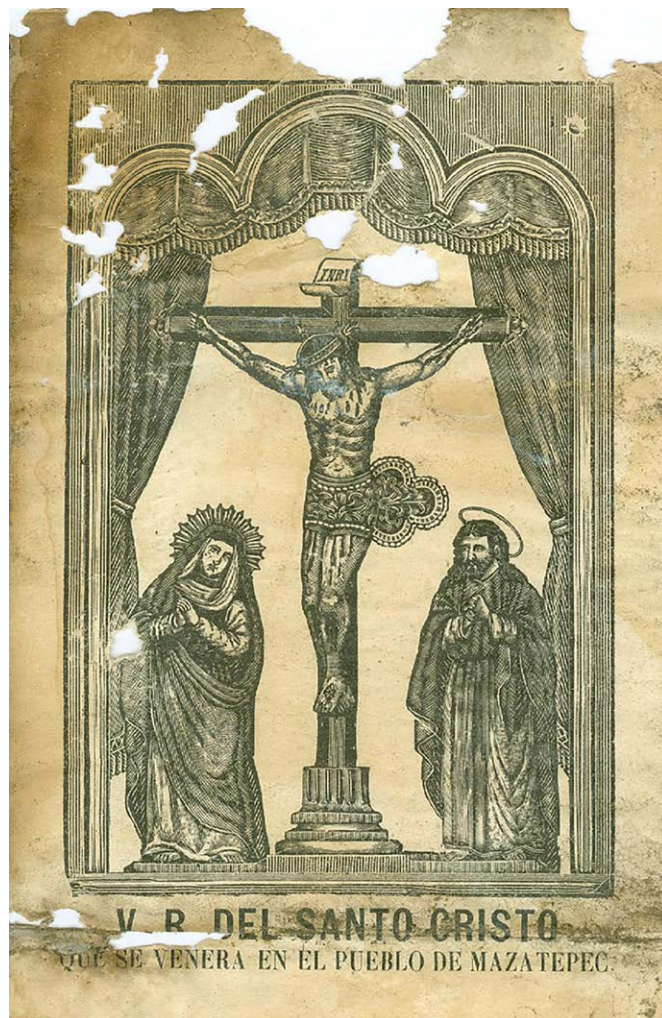

Figura 4. V. R. del Santo Cristo que se venera en el pueblo de Mazatepec

(Verdadero Retrato del Santo Cristo que se venera en el pueblo de Mazatepec) s. XIX. Col·lecció particular

corporava habitualment una cartel·la, un medalló o una cornucòpia, on s'inscrivía l'advocació de la imatge. La versatilitat de les tècniques d'impressió permetia fer gravats més simples que podien servir per una o altra representació de Crist o, els més elaborats, reproduïen fidelment les imatges i altars als quals estaven dedicats. Aquesta pràctica no era un recurs excepcional, sinó una fórmula compositiva recurrent en aquest tipus de manifestacions gràfiques, amb antecedents que es remunten als inicis de la impremta en els territoris catalans i espanyols. Un exemple significatiu d'aquesta tipologia d'imatgeria popular el constitueix una estampa dedicada al Sant Crist d'Ixmiquilpan (Mèxic) (figura 3). S'hi aprecia una clara voluntat de representar fidelment l'altar on es troba ubicada la imatge, però allò que li confereix un valor especial és la cartel·la que l'acompanya: "*Verdadero Retrato del Santo Cristo de Ixmiquilpan colocado por el Ilustrísimo Sr. Arzobispo Don Juan de la Serna en el Convento Antiquo de Carmelitas descalzas de San José de México*". Aquí el text no només contextualitza la figura dins un espai i moment concrets, sinó que actua com a garantia d'autenticitat, certificant que el gravat reproduïx de manera fidedigna la imatge original. Per tant es reforça el caràcter sagrat de la representació i es legitima el seu ús devocional a distància.

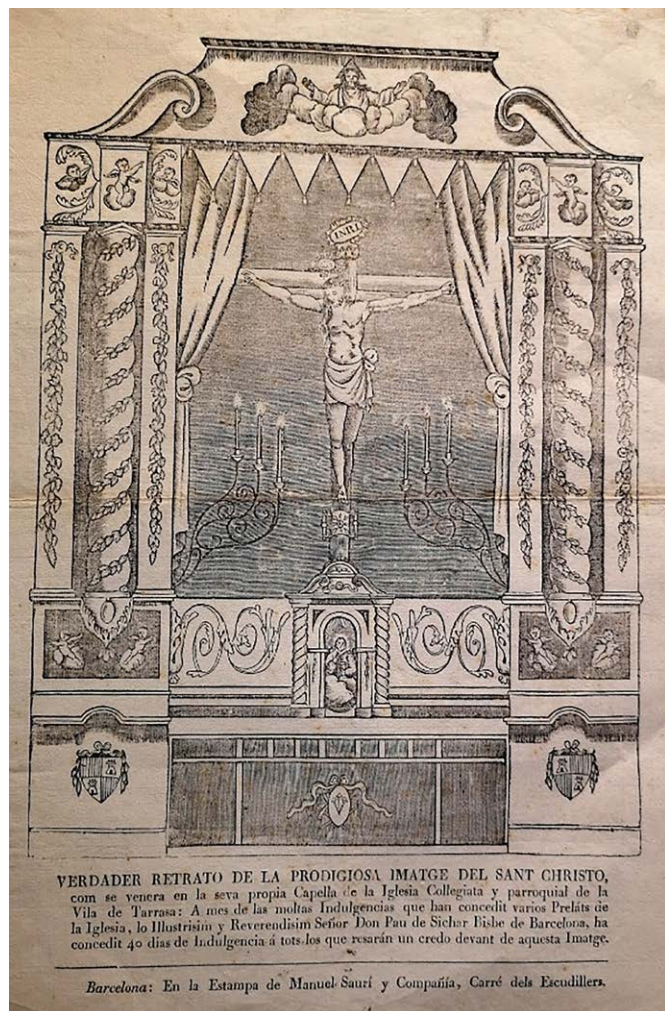

Figura 5. Verdader retrato de la prodigiosa imatge del Sant Christó de Tarrassa

ca. 1810. Col·lecció particular

Trobem exemples d'imatgeria popular religiosa més simples que tant podien servir per una altra representació de Crist i d'altres que reproduïen de manera fidel l'altar al qual estan dedicades.

En una altra impressió mexicana, ja del segle XIX i dedicada al Crist de Mazatepec, s'observa com el gravador recrea l'efecte visual de les robes del retaule original, tot buscant una major versemblança. Aquesta voluntat d'autenticitat es reforça amb la inscripció V. R. (Verdadero Retrato), que actua com a garantia de fidelitat. (figura 4)

Com ja s'ha dit la rellevància que adquirien les estampes religioses com a objectes de fe i protecció en l'àmbit quotidià es manifesta en les oracions que sovint les acompanyaven. Les indulgències associades als gravats, com en el cas del dedicat al *Crist de l'Agonia de Barcelona*, posen de manifest el caràcter sagrat i la força devocional que aquestes impressions adquirien. La inscripció que acompanya el gravat ho expressa amb claredat: «*Verdader retrato de la prodigiosa imatge del Sant Christo, com se venera en la seva pròpia Capella de la Iglesia Colegiata y parroquial de la Vila de Tarrasa: A mes de las muchas Indulgencias que han concedit varios Prelats de la Iglesia, lo Illustrisim y Reverendisim Señor Don Pau de Schar Bisbe de Barcelona, ha concedit 40 dias de Indulgencia a tots los que resaran un credo*

devant de aquest Imatge.» (figura 5) L'atorgament d'indulgències, quantificat i vinculat a pràctiques concretes (resar un credo o una salve), reforçava la percepció que la imatge estampada no era una mera representació, sinó una extensió del sagrament i de la gràcia divina. A més, la menció explícita del bisbe aportava legitimitat eclesiàstica i garantia l'autenticitat dels privilegis concedits, intensificant així la seva dimensió espiritual.

Models d'anada i tornada

Tot aquest compendi visual a través dels gravats de difusió esdevingué una referència fonamental i una eina articuladora plena d'exemples i solucions per a la creació de diverses formes d'art religiós. És molt probable que Romà Puig, promotor del retaule que en ocupa, adquirís durant una de les seves estades a Campeche una estampa o representació colonial del Crist venerat en aquell indret. Aquesta imatge hauria viatjat posteriorment fins a Lloret, arribant possiblement a mans de l'escultor Barnoya, qui s'hauria inspirat en ella per a la seva obra. A més cal tenir en compte la història de l'emigració col·lectiva catalana al port mexicà de Campeche, considerada la més antiga a Mèxic. Els catalans van començar a establir-s'hi definitivament l'any 1778, després que Carles III permetés el comerç lliure amb Amèrica. A partir d'aquell moment, es va formar una destacada comunitat d'emigrants catalans amb un alt nivell socioeconòmic, principalment dedicada a les activitats comercials.⁶

Aquest intercanvi entre models autòctons i colonials era constant; allò que fa excepcional aquest cas és la mimetització que s'estableix entre l'estampa i el retaule, o viceversa, creant una correspondència directa i singular entre ambdues formes artístiques. L'altar del Sant Crist és un clar exemple de com s'aplica l'estètica assimilada a través d'aquestes estampes i es materialitza en l'escultura del segle XVIII. El fet de trobar-se davant d'aquesta expressió per al mateix devot és un element que l'aproxima al caràcter sacre cristològic i, en certa manera, certifica que l'escultor l'ha obrat fidelment a imatge i semblança del Sant Crist que es venerava a Campeche. ■

6 MURIÀ, José María. «Campeche, primera porta de Catalunya a Mèxic». Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, 2016, vol. 27, p. 303-19,

Confecció d'un inventari dels béns de Santa Cristina

Montse Sala i Vila
Obrer Secretari i Arxiver
Delegada Comissió de Patrimoni

L'Obreria de Santa Cristina com a institució que des dels seus orígens vetlla pel manteniment i conservació de l'Ermita, del seu paratge i de les seves tradicions, en el transcurs de la seva llarga història ha sigut dipositària de béns i objectes alguns dels quals, per diferents circumstàncies, han anat mudant de valor i utilitat amb el pas del temps. Dels mateixos, en tenim coneixement per diferents documents que, de manera detallada o genèrica, ens descriuen el seu contingut: Visites pastorals, actes notariaus, el *Llibre de l'Administració de l'Obreria*, fulls de comptes de determinats períodes de la segona meitat del s. XIX i els primers anys del s. XX, i, darrerament, per les notícies que se'n fa ressò el butlletí que cada any s'edita per la Festa Major.

Les informacions més antigues ens venen donades pel bisbat. En les anomenades visites pastorals, s'informava especialment si els objectes i ornamentals dipositats a l'Ermita eren en nombre suficient per poder celebrar la litúrgia, que era la seva prioritat. Per altra part, quan un ermità era anomenat resident del lloc, es té constància que es confeccionaven inventaris detallats tant per actes notariaus com per les anotacions al *Llibre de l'Administració*, on es precisava, a més dels objectes dipositats a la capella o sagristia, els de la casa de l'ermità. També, quan es produïa el canvi d'Obrer Major (també dit Administrador), podem constatar com, en ocasions, després de les anotacions comptables tant en el *Llibre de l'Administració*, com en quaderns o fulls solts, hi havia tan la descrip-

ció dels béns de més valor que es traspassaven al següent obrer, com el detall de donatius i presentalles rebuts de fidels, així com les millores efectuades a la finca durant el seu mandat. Del s. XIX el darrer inventari que tenim coneixement és de l'any 1857, quan sota l'administració de Jose Casanovas Macià en un quadern d'ingressos i despeses es detallaren les robes i ornamentals de l'altar i altres peces de l'Ermita per entregar al nou Obrer Climent Lluhi.

Entrat el s. XX, disposem d'una relació dels objectes dipositats al Museu Marítim de Barcelona per evitar que la desfeta de l'any 1936 afectés a béns valuosos custodiats a l'Ermita. Malauradament, no tots els que s'hi van dipositar van tornar. En alguns casos, com per exemple les maquetes d'exvots penjades a l'Ermita, són còpia de les encara avui dipositades al Museu Marítim de Barcelona (a excepció del Xabec), d'altres no es van retornar. Durant el mandat de Joan Domènech i Moner com Obrer Major, va haver-hi la intenció de confeccionar un llibre-inventari (Butlletí 1994) de tot el que hi havia al santuari, del que, malauradament, no en tenim cap més notícia.

La primavera de l'any 2023, en el marc de la proposta presentada en les darreres Assemblees per la creació de grups de treball on els socis poguessin col·laborar en tasques de les àrees designades de economia, patrimoni i social de l'Entitat, vaig plantejar la creació de la comissió de Patrimoni Cultural i Artístic amb l'objectiu d'elaborar un inventari dels béns patrimonials, culturals i de culte, que permetés quantificar i detallar els objectes custodi-

Objectes del fons Maura que actualment s'estan inventariant.

ats per l'Obreria, tant pel seu coneixement com per establir mesures de conservació adients per les peces més valuoses. L'estiu d'aquell mateix any es va constituir la Comissió de la mà de l'Obrer comptador Jordi Triadó, formada pels socis Jordi Rocas, Salvador Palaudelmàs, Joaquim Fàbregas, Josep Trull i jo mateixa al capdavant. L'any 2024 s'hi afegia la sòcia Marina García Carbonell.

Des de bon principi, en la elaboració de l'inventari s'han seguit els criteris habituals que utilitzen els museus per la seva confecció: creació d'una base de dades on hi consta un número de registre que s'estableix per a cada peça, marcar aquest número a l'objecte segons normativa, prendre'n les mides, fer-ne una breu descripció, i fotografiar l'objecte. Aquesta tasca d'identificació, classificació i descripció es ve desenvolupant des dels seus inicis un dia a la setmana, actualment els dilluns al matí, on ens reunim en Jordi Rocas, en Salvador, en Josep i jo mateixa per anar donant forma a aquest inventari

Ara com ara hi ha indexades més de 300 peces. El registre, tot i no estar tancat, ens permet quantificar i veure els diferents grups d'objectes que conformen la col·lecció: els pertanyents a la pròpia Ermita com la sagrada relíquia, els altars, les imatges de sants i santes i els seus ornaments; faristols de taula del s. XVIII d'alguns dels retaules laterals, bancs i escons dels s. XVIII i XIX; les banderes, o els objectes litúrgics propis i necessaris per dir missa.

Les maquetes de vaixell són peces a remarcar de la col·lecció: a més de les penjades a la nau de l'ermita, cal afegir les donades per particulars, moltes de reconeguts maquetistes lloretencs. Actualment comptem amb unes 35, algunes d'elles donades recentment. Es Caro d'en Lleua i objectes mariners de diferents naus (rems, brúixoles, etc.) també tenen cabuda en l'inventari.

Així mateix destaquem els quadres elaborats en diferents tècniques, algunes d'autors coneguts com Joan Llaverias, Alfred Opisso o Joan Sala Lloberas; taules de fusta pintades, dibuixos, gravats, làmines, així com brodats, quadres de nusos mariners i fotografies emmarcades, guarneixen les parets del cambril i la sala annexa.

D'entre tots aquests objectes enumerats, els diferents exvots que es conserven ja sigui pintats sobre fusta, tela, brodats o com a maquetes de vaixell, mereixen especial menció.

Per altra banda el fons patrimonial de l'Obreria s'ha enriquit amb obsequis institucionals procedents de diferents poblacions catalanes, de llocs amb advocació a Sta Cristina, de diferents organismes lloretencs i catalans. I relacionats amb el ball de plaça amb vestits, col·lecció de vanos, d'almorratxes, i dels regals de les Obreres l'any que són escollides: gerros, canelobres, canadelles, parament de roba, entre d'altres.

Fotografia de l'inventari d'una de les almorratxes donades pel sr. Jordi Martínez.

Foto: J. Trull

Es preveu que en un futur, un cop acabat aquest registre, es pugui començar a donar forma al catàleg ampliant la informació que es tingui dels objectes més destacats. A l'hora, la comparació amb els inventaris coneguts d'altres períodes permetrà comprovar com s'ha conformat el seu contingut als nous temps.

Darrerament, les donacions de devots i persones que valoren la tasca que des de l'entitat es duu a terme, han permès augmentar de manera significativa les donacions. Així hem d'agrair a la Sra. Margarita Fernández, la Sra. Angeles Galera i la Sra. Matilde Vila la donació de maquetes de vaixells. També destacar la col·lecció d'almorratxes donades pel Sr. Jordi Martínez o unes làmines de barca de mitjana del Sr. Casablanca, veí de Cadaqués. A més de les donacions també hem d'anomenar les cessions en dipòsit. És el cas de la col·lecció de 4 maquetes del Sr. Pere Sánchez, i recentment, la col·lecció d'objectes nàutics i quadres de la família

Maura, que actualment s'està inventariant.

Al mateix moment de gestionar l'inventari, també es comença a treballar en promoure la restauració de les peces més malmeses i en la correcta conservació de totes en general. El fet que moltes de les peces, sobretot retaules i escultures hagin estat elaborades en fusta, i donat que l'ermita està envoltada de natura, els hi afecta de manera especial. Fa uns anys es van posar mitjans per frenar l'atac de tèrmits, però continua actiu l'atac de corcs, que ara per ara és de difícil solució.

Serveixin aquestes línies, a més de donar a conèixer aquesta tasca, per transmetre el meu agraïment als membres de la Comissió pel seu suport al projecte i per que de forma voluntària, desinteressada i contínua mostren un cop més la seva dedicació i estima a l'Obreria. I als socis que ens els darrers temps estan col·laborant que ens arribin donacions que permeten enriquir el fons patrimonial de la nostra Entitat. ■

Exvot de Joan Baptista Conill, una de les peces destacades del nostre patrimoni.

Un descobriment: Bartomeu Puigvert Roger

Salvador Palau delmàs i Casals

Aquest és el nom complet del personatge que va donar a la nostra ermita, els marbres de l'altar i retaule, i la pintura que el presideix. Aquesta és una part de la seva història.

L'enyorat Joan Domènech ens va deixar, a les seves darreres publicacions en aquest butlletí, i al *Sesmond*, de l'Arxiu Municipal, unes incògnites per resoldre, en les que hi va estar treballant. Les incògnites són, l'autor de la pintura que presideix la nostra ermita, i la identitat del donant de la pintura i els marbres que composen l'altar i el retaule.

Sobre la pintura, en Joan va deixar escrit al seu article del butlletí de l'Obreria de 2022, els detalls sobre les gestions fetes a Gènova després que el professor Marcello Moschini localitzés una pintura molt semblant a la que tenim a Lloret, a l'església de San Nicola de Tolentino, de Gènova, sota el nom de Sant'Orsola. Després, l'Obrer Major, Arseni Frigola, va visitar presencialment l'església genovesa. Va ser ben atès, però no en va poder treure res de nou: no tenen dades sobre l'autor.

On hem avançat, ha estat sobre la segona incògnita: la identitat del generós donant de la pintura i els marbres, del que coneixíem el nom, Bartomeu Puigvert, i l'origen, Gènova, segons un expedient de testimonis a l'arxiu de l'Obreria, que va salvar la finca i ermita de l'expropiació plantejada per la desamortització de Mendizábal. Ara, a partir de documents de diferents arxius, hem pogut construir un relat històric de la seva identitat i origen, amb alguns detalls pendents de confirmació documentada.

Podem assegurar que, el nom complet del donant, és Bartomeu Puigvert Roger. Va ser el menor de tres germans: Lluís o Luigi M^a; Salvador, i Bartomeu. Tots ells nascuts a Gènova. Fills de Bartomeu Puigvert Domènech, i Margarida Roger. El donant, doncs, era lloretenc en els seus orígens, però nascut a Gènova.

La història italiana d'aquests personatges comença a Gènova, l'any 1734, quan hi trobem establert a un Bartomeu Puigvert, procedent de Lloret, fill d'un altre Bartomeu Puigvert. I també localitzem a Gènova, a Joan Baptista Puigvert Puigtraver, natural de Lloret, també fill d'un Bartomeu Puigvert, que l'any 1737 es casa amb la barcelonina Maria Helena Pujol i Condal, que també residia a Gènova. Tot sembla indicar que van emigrar junts de Lloret a Gènova. Inicialment vaig creure que devien ser germans, però a mida que apareixen noves dades (i sense descartar-ho), el dubte sobre això, és molt gran.

El primer Bartomeu Puigvert que localitzem a Lloret, és al cens de 1716, conegut com de l'intendent Patiño, conservat al nostre Arxiu Municipal. Hi trobem aquesta descripció:

Barthomeu Puigvert Cap de família de edat alguns 65 anys, té muller; un fill de edat d'alguns Catorze anys; d'altre que no arriba a catorze anys; té dos nets (o nens?) petits; son ofici és navegar per mar amb una barqueta petita, d'altres vegades tirar lo art.

Dispensa matrimonial de 1678. Casament de Bartomeu Puigvert i Maria Domènech.

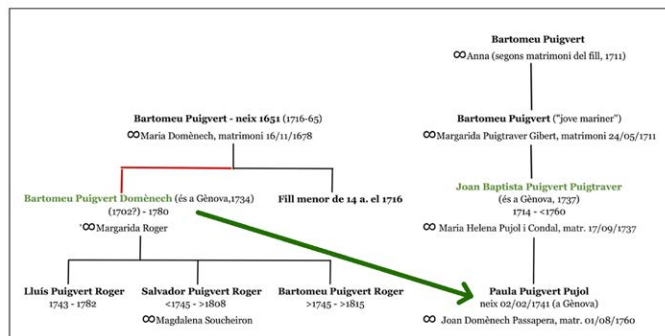
Aquest cens parla que té muller, sense dir l'edat; un fill d'uns 14 anys i un altre que no hi arriba, i dos nets (nens?) petits. Per l'edat dels fills, no podien ser pares d'aquests nets, que possiblement fossin fills d'alguna filla que no vivia amb els pares (*així ho suposava Joan Domènech al seu article pòstum a la revista Sesmond de 2024*); Amb les dades d'aquest cens, podem calcular les dates de naixement aproximades del pare i dos fills. Bartomeu hauria nascut cap al 1651; el fill gran, sobre 1702, i el menor, una mica més tard.

A l'Arxiu Diocesà de Girona, localitzem unes dispenses matrimonials del 25 de novembre de 1678¹, quan Bartomeu Puigvert es casa amb Maria Domènech, que devia ser de la seva edat. El document defineix a Bartomeu com a "*viudo, mariner, fill de la vila de Lloret*". Deu tractar-se de la mateixa persona que trobem al cens de 1716, tindria uns 27 anys d'edat al casar-se. Si més no, és peculiar, que als 27 anys ja consti com a vidu. Són dubtes inevitables en tractar documents antics, mai es sap si les dades són prou fiables.

En aquest treball, hem considerat que, el Bartomeu que trobem a Gènova l'any 1734; deu ser aquest fill d'uns catorze anys, que hauria nascut cap a l'any 1702, i tindria 32 anys quan emigra de Lloret. I el suposem fill de Maria Domènech, per tant seria Bartomeu Puigvert Domènech. Filiació pendent del seu contrast documental.

En quant a l'origen de Joan Baptista Puigvert Puigtraver, en tenim força més informació. El rector Josep Rovira, el 24 de maig de 1711, al temple de Sant Romà, casa a BARTOMEU PUIGVERT, "*JOVE mariner, fill legítim i natural de Bartomeu Puigvert, pescador, i de Anna, muller seva, de una part; amb MARGARIDA PUIGTRAVER (i GIBERT), donzella, filla legítima i natural de FELIP PUIGTRAVER, pescador, i de CATERINA, muller seva de part altre, tots vivint, i de la dita Vila de Lloret, i Bisbat de Girona.*

1 ADG, general, dispensa d'impediment, 1678. Ref. DI1128.

Esquema genealògic.

La fletxa verda indica la relació entre les branques de Bartomeu Puigvert Domènech i Joan Baptista Puigvert Puigtraver: el primer, va ser padrí de la filla del segon.

Aquests seran els pares de JOAN BAPTISTA PUIGVERT PUIGTRAVER, que neix a Lloret el sis de febrer de 1714. Però, al cens Patiño esmentat (de 1716), no hi figura aquest, ni els seus pares. El Bartomeu Puigvert de 65 anys al 1716; no pot ser el JOVE mariner que es casa el 1711 (quan en tindria 60). Per aquest motiu, deixem oberta la incògnita del vincle familiar existent entre els dos lloretencs emigrats a Gènova.

Bartomeu Puigvert Domènech

Passem a conèixer dades de Bartomeu Puigvert i -suposem- Domènech. Tenim documentada la data 1734 en que es troba establert a Gènova. Ho sabem per un document de 1765², una sol·licitud administrativa acompanyada per una mena de currículum que ens dona detalls molt interessants:

- Ens confirma que és natural de Lloret, on té propietats
- Que té molt crèdit i bona fama, a Gènova, Catalunya, altres parts d'Itàlia, França i Alemanya.
- Tinent d'infanteria de l'exèrcit espanyol des de 1745.
- Disposa d'una flota de sis embarcacions pròpies, amb les que es dedica al transport marítim entre Itàlia i Espanya, amb mercaderies i, des de l'any 1749 ha fet el transport de soldats voluntaris reclutats a Itàlia i portats a Barcelona per incorporar-se a l'exèrcit espanyol. Fa el transport del Giro Real (correu).
- Des que es va establir a Gènova, l'any 1734, fins ara (1765), ha fet diferents encàrrecs dels ministres de la corona espanyola residents a Gènova. A la darrera guerra d'Itàlia ha executat comissions de serveis i transport de tropes. Durant aquesta guerra ha subministrat provisions pel seu compte i ha portat a Nàpols bona quantitat de reclutes per a l'exèrcit.
- Les embarcacions les té armades en cors (armament i tripulació preparada), per fer front als atacs que sovint pateixen els mercaders, per part de pirates i corsaris africans. Ha tingut alguns enfrontaments amb aquests, als qui va causar morts i ferits.
- Quan presenta aquesta documentació, *"está encargado del Consulado por S.M. en Génova, por ausencia de aquel Cónsul General D. Joseph de Uriondo."*

Està exercint (interinament) el càrrec de Cònsol d'Espanya a Gènova.

- Aquesta definició és avalada per una personalitat dins del sistema d'aquell moment: D. Juan Maria Cioia, que és el Secretari del Consell d'Estat

Desconeixem quina formació va tenir, però aquesta descripció fa evident que es troba en una posició econòmica i de relació fantàstica, considerant aquells orígens humils, de la barqueta i la tirada de l'art.

Els molins fariners a Lloret

Quan ja porta vint-i-tres anys a Gènova, no oblidem les arrels lloretenques: a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, hi ha un expedient de l'any 1757³ titulat: *"Autos sobre establecimiento solicitado por Bartolomé Puigvert, comerciante de Lloret de Mar, del agua de la riera Pagueras y de dos molinos harineros"*. L'expedient passa per diversos estaments fins la concessió de la llicència signada per Josep de Contamina, Intendent General de Catalunya, per la que se l'autoritza per a *"la facultad de hacer y fabricar uno o dos molinos harineros en el término de dicha villa, y valerse, para el curso de ellos, para regar tierras y demás usos que le convengan de toda el agua de la Riera nombrada de Pagueras, y de todos los torrentes que fluyen a la misma Riera y de cuyos se forma esta, como de los demás torrentes en el distrito del pendiente de la montaña de donde bajan los torrentes que forman dicha Riera hasta el Mar; Y asimismo de buscar por medio de minas, aguas subterráneas, en toda la dicha montaña y su pendiente, todo privativamente a otro cualquier, y de hacer la acequias y conductos que le convengan para conducir dichas aguas para todos los fines y efectos por cualesquier tierras, pagando los daños que ocasionase"*. Ha de pagar uns drets de tres-cents Reials d'Ardit i un cens anual de vint-i-un sous.

Sembla que el projecte, en principi, no va tirar endavant, doncs al 1768 trobem un nou expedient⁴ titulat *"Autos sobre establecimiento ampliativo solicitado por Bartolomé Puigvert, comerciante de Lloret de Mar, residente en Génova, por el uso de aguas para uno o dos molinos harineros en Lloret de Mar"*. Constitueix un capítol en el que no entrarem ara per la seva extensió; es va suscitar una polèmica amb una sol·licitud paral·lela amb el mateix fi, presentada per un tal Josep Puigsech. Es va concedir la llicència a Puigvert, condicionada a tenir en funcionament uns altres dos molins en el termini de quatre anys.

Activitat comercial a Gènova

El responsable de la posta espanyola a Gènova, el "Oficio de Correo", era D. Luís Martínez de Beltrán que alhora era "asentista" (titular del "asiento" o contracte amb la corona pel subministrament de soldats per a l'exèrcit). Bartomeu hi va tenir una relació comercial important, tant pel que fa al transport del correu, com al transport de tro-

3 ACA, Real Patrimonio, Procesos, 1757 n° 6.

4 ACA, Real Patrimonio, Procesos, 1768 n° 6.

Mapa de Gènova a l'any 1743.

pes; aquesta activitat la tenia assegurada per un contracte d'exclusivitat que havia obtingut⁵, i que probablement va consolidar la seva economia.

Hi ha abundants episodis que constaten la bona trajectòria de Puigvert com a comerciant i mercader. Una carta del ministre d'Espanya a Gènova⁶, dirigida al Ministre d'Estat del govern espanyol, defensa a Puigvert de les acusacions d'un comerciant, afirmant que contradiuen la bona reputació que Puigvert ha mantingut a Gènova, *"de treinta años a esta parte"*, no sols amb particulars, sinó també amb magistrats públics com son els de la Casa de San Jorge (Banco di San Giorgio, 1407), amb qui Puigvert ha contractat diverses obligacions, que ha complert sempre puntualment, mereixent una opinió general al seu favor; amb uns quants arguments d'aquest ordre.

Acostumat com estava amb el transport de soldats, Bartomeu va intentar en diverses ocasions, aconseguir la plaça de "assentista" per ser ell directament qui reclutés els efectius per a l'exèrcit, però no ho va aconseguir mai, malgrat l'aval que tenia de les autoritats del moment. De la documentació analitzada es desprèn que, el negoci principal, el devia fer gràcies al contracte exclusiu que hem esmentat pel transport de tropes: tenia un ample marge per fixar el preu del transport, que el va portar a enfrontaments amb els titulars dels "asientos", que s'havien de sotmetre a les condicions de Puigvert.

Francisco de Goya

Al Museo del Prado de Madrid, es conserva un document conegut com el "Cuaderno italiano", de Goya. Es tracta d'un quadern, un bloc de notes de 186 x 130 mm. amb esbossos i apunts del pintor durant la seva estada a Itàlia, entre 1769 i 1771, que va ser adquirit pel Museo del Prado en una subhasta d'una col·lecció particular de Palma de Mallorca, l'any 1993. A la pàgina 155 d'aquest qua-

dern, i sobre l'esbós d'una figura que s'ha interpretat com un àngel sobre núvols, Goya va anotar; *"Génova. Patrón, Bartolomeo Puigvert. A la pescatería la Águila negra. D. Luis Beltrán, tesorero de España"*. Això va donar peu a que diferents historiadors investiguessin el significat i els personatges amb aquests noms, com Manuela B. Mena Marqués⁷ i Raquel Gallego García⁸, especialitzada en la obra i biografia de Goya.

Als seus inicis, Goya no obtenia reconeixement al seu talent, doncs s'havia presentat sense sort als concursos de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando de Madrid, dues vegades, als anys 1763 i 1766. Quan tenia vint-i-tres anys va viatjar a terres italianes, entre 1769 i 1771, per observar i aprendre. Estant a Roma va pintar la que es considera la seva obra mestra més primerenca (1771), amb el títol *"Annibale vincitore, che rimiro la prima volte dalle Alpi l'Italia"*, que era el tema obligat del concurs de la Reial Academia de Belles Arts de Parma, al que es va presentar i va aconseguir una menció especial del jurat. El quadre va ser comprat i donat al Museo del Prado de Madrid, l'any 2020, per un preu de 3,3 milions d'euros.

La tornada d'aquest viatge, Goya el va fer en un vaixell de Bartomeu Puigvert, i en va deixar constància al quadern descrit. El Luis Beltrán escrit per Goya, és el Lluís Martínez de Beltrán de l'Oficina de Correus, i el lloc era la "locanda" (una mena de pensió) situada al carrer Pescheria de Gènova. Segons la historiadora Raquel Gallego, el viatge va partir de Civitavecchia, amb estada a Gènova, i escales a Toulon, La Ciotat, i Marsella, fins l'arribada a Barcelona.

Fills de Bartomeu Puigvert Domènech

Bartomeu Puigvert era casat amb Margarida Roger, de qui no tenim dades (sembla que era d'origen barceloní). Van tenir, com s'ha dit abans, tres fills: Lluís (sovint apareix als documents com a Luigi Maria); Salvador, i Bartomeu. Tots ells són genovesos de naixement.

Les biografies de Lluís i Salvador, són d'un interès històric que fa impossible fer-ne un resum ajustat a l'espai disponible en aquesta publicació, sense perdre'n l'essència. Per tant, deixo per futures ocasions, el relat d'aquestes dues biografies. Em limitaré a seguir aquest article, amb les biografies resumides de Bartomeu i Joan Baptista.

Bartomeu Puigvert Roger

És el menor dels tres germans, desconeixem dates de naixement i defunció, però d'ell en tenim notícies més tardanes que dels germans. El primer document localitzat és de 1793, quan demana autorització per viatjar al regne de Quito, per visitar al seu germà Salvador. Es trobava sol al front de la seva casa de comerç a Gènova, després que hagués mort el seu pare i el germà gran Lluís, i precisava resoldre qüestions econòmiques amb l'únic germà que seguia viu. Amb aquest motiu, a finals d'octubre de 1793,

⁵ Contracte obtingut amb el ministre d'Espanya al Ducat de Parma José Agustín Del Llano y de la Cuadra. AGS, SG, leg. 5236, carta del conde Gioseffo Sacco, ministre de l'Infant Duc de Parma al conde de Florida-blanca, 23/06/1781.

⁶ AGS, SG, Lligall 5222 - Carta de Juan Cornejo a Ricardo Wall, 29 de nov.1762.

⁷ MENA MARQUÉS, Manuela B.: *"El Cuaderno italiano 1770-1786. Los orígenes del arte de Goya"*. Museo del Prado, Madrid, 2008.

⁸ GALLEGO GARCIA, Raquel: *"La experiencia del Grand Tour: el viaje de Goya a Italia"*, p.190

“Aníbal vencedor que per primera vegada mira Itàlia des dels Alps”. Primera obra documentada de Goya (1771) presentada al concurs de la Real Academia de Belles Arts de Parma.

Museo del Prado (Madrid)

tramita l'expedició d'un passaport per realitzar aquest viatge⁹. Per l'expedient de tramitació, sabem que Bartomeu tenia el grau de Tinent d'Infanteria dels exèrcits del Duc de Parma. Demana autorització per embarcar-se a Cadis. Aconsegueix la llicència, on diu que es pot embarcar fins a Cartagena de Índies, des d'on podrà passar a Latacunga, al Regne de Quito, per visitar al seu germà, “*a fin de arreglar con él los negocios de su Casa*”.

El viatge de 1793 però, no es realitzà, a causa d'un problema de salut que va tenir quan era a Cadis. Cinc anys més tard, al juliol de 1798, tramita un nou expedient de tramitació d'un passaport¹⁰, on fa la següent exposició:

D. Bartolomé Puigvert, Natural de estos reinos, A L.R.P. de V.M. con la debida veneración hace presente, que en el año pasado de 1793, obtuvo pasaporte de V.M. para pasar a Latacunga en el Reino de Quito, en donde tiene un Hermano con el Empleo de Corregidor, y no habiéndose verificado por haber estado enfermo en Cádiz, de resultas de un accidente de perlesía¹¹, y siendo de toda necesidad consultar con dicho su Hermano, D. Salvador Puigvert, para el restablecimiento de su casa y familia.

El document segueix amb la sol·licitud de viatjar amb un criat per atendre'l, atesa la dificultat de moviments que pateix degut a l'accident que va tenir. O sigui, que el viatge previst l'any 1793, no va tenir lloc degut a una indisposició que va patir, segons sembla, quan es trobava a Cadis, a punt per embarcar. Ara, se li concedeix passaport per embarcar al port de La Corunya fins a L'Havana, i d'allà a Latacunga.

Arribada dels elements donats a Santa Cristina, 1794-1795

Coneixem la data aproximada de l'arribada dels marbres i la pintura, per documents a l'arxiu de l'Obreria. I el nom de Bartomeu Puigvert, d'origen lloretenc i resident

a Gènova, per la declaració de testimonis de l'expedient Mendizábal (1849).

Per totes les informacions recopilades en aquest treball, i per cronologia, no hi ha dubte que aquest, és l'únic Bartomeu Puigvert que es trobava actiu en aquells anys, i amb tots els antecedents exposats. Malgrat no haver localitzat, fins ara, cap documentació de les que, sens dubte, hi ha d'haver en algun arxiu italià: persistirem en la seva cerca.

L'arribada d'aquests elements, cronològicament, es situa entre la data de l'intent de viatjar a Equador (1793), i el viatge realitzat (1798). Aquest fet ens indueix a plantejar algunes hipòtesis sobre les motivacions que va poder tenir Bartomeu per a fer aquesta generosa donació.

D'una banda, no és d'estranyar que, la notícia la construcció de la nova ermita, arribés a Bartomeu Puigvert. Situant-nos en el context històric, en acabar-se la construcció, l'ermita va enriquir el seu contingut amb les donacions que famílies benestants van fer, de tots els altars laterals: el de Santa Rosalia, de la Verge dels Desemparats, de Sant Joan Baptista i de Sant Francesc de Paula, i del Sant Crist; amés dels ex-vots de les maquetes de vaixells, quadres, etc. Crec lògic pensar que Puigvert volgués fer la seva aportació en erigir-se aquest temple, fent-ho de forma magnífica, segons la seva posició econòmica li permetia (posició guanyada després que el seu pare emigrés a Gènova; i probablement fossin persones creients i/o religioses). Hi pot haver també una part d'agraïment o reconeixement a l'ajut sobrenatural que podia considerar haver rebut, en la prosperitat dels seus negocis.

Un altre factor que podia incidir en la seva decisió, seria el problema de salut que va tenir l'any 1793, i del que, almenys parcialment, s'havia recuperat cinc anys després. De la mateixa manera que l'ermita es va omplir d'ex-vots en aquells anys, provinents de donants per promeses fetes o mostres de fe; cap la possibilitat que, dins del supòsit d'un perfil creient o religiós, existís aquesta motivació. Són hipòtesis indemostrables, per descomptat. En tot cas, va ser una donació que va tenir un cost important, fruit d'una gran generositat, que no ha pogut estar corresposta amb un reconeixement, al desconèixer, fins ara, la identitat i orígens del donant.

1802, segueix el comerç marítim

En un diari de l'època, el diari *Correo Mercantil de España y sus Indias*, hi trobem aquesta crònica¹²:

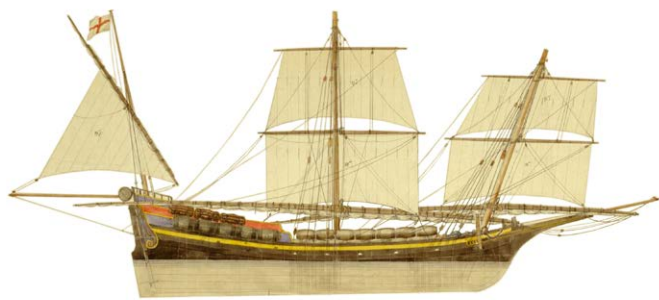
“Barcelona.- Desde 17 hasta 24 de Septiembre han entrado en este Puerto de otros de la Península 34 embarcaciones españolas con atún, vino, garbanzos, cera, lana, fierro, sardina, aceite, carneros, pollos, Arroz, azúcar, habas, barrilla, y otras mercaderías. De Génova con cáñamo, Arroz, goma y otros géneros, la Polacras Nuestra Señora del Carmen, y Nuestra Señora del Tremedal, los Londros Vigilante, y Victoria, y la Jábega San Antonio, sus patronas Bartolomé Puigvert, Antonio Gatell, Juan Arlet, Salvador Fortuny, y Antonio Roscada.”

⁹ AGI, Indiferente, 2118, doc. 47.

¹⁰ AGI, Indiferente, 2122, doc. 28.

¹¹ “perlesia”: privació o disminució del moviment de parts del cos.

¹² BNE, Hemeroteca Digital. “*Correo Mercantil de España y sus Indias*”, 4 d'octubre de 1802.

“Pinc” genovès, el tipus d'embarcació més utilitzat pels mercaders genovesos al segle XVIII. Vaixell de càrrega molt semblant al Xabec però més gran de mànega.

Es relaciona els noms de cinc embarcacions i de cinc patrons. Sembla lògic que figurin en el mateix ordre; si és així, la nau de Bartomeu Puigvert l'any 1802 seria la pollastra “Nuestra Señora del Carmen”. Per tant, seguia amb la seva activitat mercantil.

Finalment, a l'any 1815, localitzem el que pot ser la última notícia sobre Bartomeu Puigvert, a Montevideo, a l'Uruguai. Al Archivo Artigas de Montevideo hi trobem un acord municipal, del *Gobierno de la Provincia Oriental Independiente*, “Junta Municipal de Propios”, que diu així:

“6 de abril 1815 – A D. Bartolomé Puigvert se le concedió licencia para poner una *pulpería* en esta Ciudad (Montevideo) en la calle de San Diego n° 68.”

Una “pulperia” era un establiment comercial amb comestibles i tot tipus de productes domèstics, així com el centre social de classes humils, on s'autoritzaven les begudes alcohòliques i s'organitzaven jocs de cartes, baralles de galls, etc.

Pot ser una coincidència de nom i no tractar-se de la mateixa persona; però tampoc es pot desestimar la possibilitat de que Bartomeu acabés la seva trajectòria vital, a prop d'on havia anat el seu germà Salvador.

Joan Baptista Puigvert Puigtraver

Acabem aquest primer resum, amb les dades del segon dels llorentencs emigrats a la primera meitat de la dècada de 1730.

Com hem vist a l'inici de l'article, Bartomeu neix l'any 1714, i el 1737 es casa amb la barcelonina Maria Helena Pujol i Condal, que també residia a Gènova. El 2 de febrer 1741 neix la seva filla Paula Puigvert Pujol, i segons el llibre de baptismes de l'església parroquial de Santa Maria de Gènova, trobem una dada important: els padrins són BARTOMEU PUIGVERT i PAULA ROGER. Sens dubte, això confirma el vincle existent entre Bartomeu i Joan Baptista. Amés, recordem que Bartomeu era casat amb Margarida ROGER, i la padrina es diu Paula ROGER; molt probablement fos la germana de Margarida. Trobarem més persones amb el cognom Roger a la biografia de Lluís Puigvert, sens dubte la família Roger va tenir un vincle molt estret amb els Puigvert.

En una publicació de l'Institut de Historia y Cultura Naval de Madrid, titulada “La guerra de la oreja de Jen-

kins y el corso español”¹³, l'autor, Enrique Otero Lana, fa una detallada descripció de l'activitat corsària en aquesta època, i en un quadre sinòptic relaciona una sèrie de dades sobre les embarcacions que van participar en aquest episodi del corsarisme, amb el títol “*Armamentos corsarios en la Guerra de la oreja de Jenkins (1739-1748)*”, i ens dona les dades que Joan Baptista, l'any 1743, al port de Nàpols, arma en cors un pinc (no hi figura el nom) amb una tripulació de trenta homes, i un armament consistent en quatre canons, vint trabucs, dos pedrers, trenta fusells, dotze parells de pistoles i trenta sables. No hi ha dubte que, com els seus familiars assentats a Gènova, va ser un home d'acció.

La Paula Puigvert Pujol, nascuda a Gènova; contrau matrimoni a Barcelona el dia 1 d'agost de 1760, al temple més mariner de la ciutat: la basílica de Santa Maria del Mar¹⁴, amb un mariner amb cognoms que ens són familiars: Joan Domènech i Passapera, nascut a Lloret el 21 de novembre de 1735. Aquesta dada mostra de nou, el vincle i la relació d'aquesta família amb Lloret.

Conclusions

Amb aquest treball, iniciem el rescat de l'oblit d'uns personatges que van destacar, a la seva època, i dels que no en teníem coneixement. Hem localitzat molta informació, però amb tota seguretat n'hi ha d'haver molta més, que anirà apareixent en el futur, i que ha d'omplir les llacunes existents ara mateix. Tot el contingut d'aquest article es basa en documentació real, i he intentat deixar clar que, només alguns vincles familiars, són hipòtesis o possibilitats: espero que, properament, puguin ser contrastats.

És indubtable, en base a les descripcions fetes, que el nom complet del donant genovès, és Bartomeu Puigvert i Roger.

Agraeixo totes les col·laboracions rebudes, especialment de Joaquim Daban i l'equip de l'Arxiu Municipal, i principalment de Melcior Puigvert Barnés, incansable cercador a Internet d'informació sobre tots els Puigvert existents, que ens han portat a obtenir la documentació des de divuit arxius diferents, amés d'alguns fons privats.

Properament, si s'escau, publicaré les biografies dels altres dos germans Puigvert Roger, Lluís i Salvador, que tenen un dens contingut històric i ple d'anècdotes. I, dedico aquestes pàgines del butlletí, a la memòria d'en Joan Domènech. On estiguis, Joan, crec que t'hauria fet feliç el tractar aquesta informació. ■

Abreviatures:

ADG	Arxiu Diocesà de Girona
AGS, SG	Archivo General de Simancas, Secretaría de Guerra
ACA	Arxiu de la Corona d'Aragó
AGI	Archivo General de Indias
BNE	Biblioteca Nacional de España
ADB	Arxiu Diocesà de l'Arquebisbat de Barcelona.

¹³ Enrique Otero, “La guerra de la oreja de Jenkins y el corso español (1739-1748)”, Instituto de Historia y Cultura Naval, Madrid, 2004.

¹⁴ ADB, Dispenses Apostòliques, 061/1760-8, Joan Domènech Passapera-Paula Puigvert Pujol.

Tercera edició dels Premis “Es Niell” de l'Obreria de Santa Cristina

Cristina Pinto Isern
Secretària dels premis Es Niell

El 12 d'abril passat, a la plaça del Pi de Santa Cristina de Lloret de Mar, es va celebrar la tercera edició dels premis Es Niell de narrativa lliure, organitzats per l'Obreria de Santa Cristina.

S'hi van presentar un total de 71 treballs en categoria d'adults i 18 treballs escrits per joves de 14 a 17 anys. Els treballs ens van arribar de tots els territoris de parla catalana.

El jurat estava compost per: Conxita Romaní, Jordi Soliguer, Montserrat Sala, Esther Surinyach, German Bartolomé i Cristina Pinto, que actuava com a secretària del concurs. En aquesta tercera edició, va ser mereixedora del premi en categoria d'adults l'obra *Xocolata*, de Josep Fàbregas i Ezquerria.

Josep Fàbregas i Ezquerria viu al Brull, a la comarca d'Osona. És informàtic, però en aquests moments està plenament dedicat a l'escriptura. Recentment ha guanyat el premi Puigmarí 2024 i el premi de Relats Breus de Cornellà de Llobregat.

El primer premi en categoria jove va ser per a Júlia Andión Guillén, que viu a Sabadell i és estudiant de 4t d'ESO de l'institut Ramon1 de Sabadell. El relat es titula *Llàgrimes, pluja i algun pensament*. És un text sensible, amb una maduresa literària remarcable. L'autora va agrair, en especial, el suport de les bibliotecàries i la influència que han tingut en la seva vida.

El segon premi de la categoria jove va ser per a Clàudia Cuartero Chinchilla. És alumna de 3r d'ESO de l'institut Sant Quirze de Lloret de Mar. L'obra es titula *Ens tornarem a veure*. És un text melancòlic amb ritme fins al final. Aquesta premiada l'any 2024 va guanyar el premi literari

Motxilla de Viatges, per a estudiants de secundària, que atorga l'Ajuntament de Lloret de Mar.

Des de l'Obreria de Santa Cristina es valora aquesta tercera edició del premi Es Niell com una contribució més de l'Obreria a dinamitzar la vida cultural lloretenca i a fomentar l'ús de la llengua catalana.

La festa de lliurament dels premis sempre és un homenatge a la figura d'algun personatge representatiu de la cultura o la literatura dels Països Catalans. En aquesta III edició, l'acte s'ha dedicat al dramaturg, poeta i polític Àngel Guimerà en el centenari de la seva mort. Durant l'acte, el professor David Pagès va glossar la figura de Guimerà i també es va llegir un fragment de l'obra de teatre *M. Rosa*. Al final de l'acte, es va escoltar música de l'obra *Maricel* i de la sardana *La Santa Espina*, ambdues de l'homenatjat.

Us animem a participar en la quarta edició dels premis. El proper mes d'octubre se'n publicaran les bases. ■

Premi “Es Niell” *Xocolata*

Josep Fàbregas Ezquerri

És diumenge cinc de gener. Vuit del matí. Un vailet de bermudes recosides i genolls pelats que mai s'ha sentit protagonista de res està palplantat davant del finestral, mirant enfora. El sol, convençut, s'ha proposat enviar a fer punyetes la fredor, i la Serra de Collserola comença a espolsar-se del damunt la gebrada. En Guillem – es diu així, el nano – tanca els ulls i s'entrega a assaborir l'abraçada càlida –d'estufa tímida– dels rajos de llum sobre el seu rostre. “Tant de bo sigui un gran dia”, gosa desitjar mentre esbossa mitja rialla. Sencera no li surt. Però riuria d'orella a orella si sabés que d'aquí a pocs anys tindrà un pare. Un de veritat, com els que viuen fora d'aquestes parets. Avui no es quedarà aquí mentre els nens més grans que ell fan la sortida dels diumenges. No s'haurà de conformar a esperar que en Pau i en Quimet –els seus millors amics– tornin i li expliquin com ha anat. No haurà d'imaginar quins colors pinten els carrers de la ciutat; ni el traçat del Laberint d'Horta; ni com és el Senyor de la Xocolata. Ho veurà ell mateix. Diumenge passat no era prou gran per sortir de passejada, però avui ja pot anar-hi.

Una taca blanca de nois uniformats que no miren enrere s'escampa en totes direccions a l'altre costat de la portalada de les Llars Mundet. Les passes d'en Guillem, filles d'anys d'educació salesiana, són contingudes. Els seus ulls, en canvi, tenen fam. Escodrinya cada racó amb delit, intentant no perdre's cap detall, com si aquest nou univers no fos més que un miratge en perill de fer-se fonedís d'un moment a l'altre. En Pau, en Quimet i ell formen part del grapat de sagals que van al Parc. En veure per primer cop el Laberint estenent-se als seus peus, en Guillem baixa els graons i s'hi endinsa sense encomanar-se a res ni a ningú. Cada cruïlla és una pregunta per respondre; cada camí barrat pels arbusts és un estímul; cada tram –encara que ja l'hagi trepitjat abans– el viu com una aventura nova de trinca. Quan en surt triomfant, els seus dos amics l'esperen al capdamunt de les escales. Les puja per reunir-se amb ells. Vist des d'aquí dalt, el Laberint pot semblar un repte de pa sucats amb oli; un únic camí disfressat de molts; una tirallonga de falses decisions que acaben portant sempre a bon port. “Prefereixo que sigui una aventura”, pensa. De sobte, algú crida.

–El Senyor de la Xocolata! – És la veu d'algun dels nois Mundet que volten pel Parc.

–És al lloc de sempre! – exclama en Quimet, assenyalant un home rodanxó de cabells mig nevats que acaba de seure en un banc distant –. Som-hi!

Una vintena de vaillets esvalotats van formant, com cada setmana, una filera davant del banc. A part d'un somriure ampli i d'una cintura que encara ho és més, el Senyor de la Xocolata va equipat també amb una motxilla i en va traient bossetes de plàstic, donant-ne una a cada nen. En Guillem es posa al final de la cua. Des del darrere, sent l'home saludar – un per un – als seus companys. Coneix el nom de tots. De tots menys d'ell.

–Però qui és aquest homenet? – li pregunta quan arriba el seu torn.

–Em dic Guillem.

–I com és que no ens coneixíem encara, tu i jo?

–És que faig anys, i a partir d'avui ja puc sortir els diumenges.

–Doncs per molts anys, Guillem!

Mentre el felicita, li allarga una de les bossetes. Dins hi ha una llesca de pa i una presa de xocolata. En Guillem recull la vianda i s'asseu a la sorra, davant del banc, tal com han anat fent els altres. Tots endrapen. Ell, en canvi, menja sense pressa. És l'últim d'acabar. El Senyor de la Xocolata l'ha estat observant mentre menjava. Ningú l'havia mirat mai així, amb tendresa. No sap què és la tendresa, ell. La resta de vaillets –en Pau i en Quimet també– ja s'han cruspit la seva ració i tornen a trotar pel Parc. Ell no vol anar-se'n. Quan aquella mà molsuda dona uns copets al banc, convidant-lo a seure-hi, en Guillem hi puja d'un bot.

–T'explico un secret? – xiuxiueja l'home, abaixant el cap.

–Sí, per favor!

–Pots descobrir com és una persona només mirant com es menja el pa amb xocolata.

–No se'l menja tothom de la mateixa manera?

–Ni de bon tros! Molts devoren primer la xocolata i després roseguen amb desgana el pa; d'altres van alternant xocolata i pa i s'ho acaben al mateix temps; i uns poquets fan com tu: es mengen tot el pa i deixen pel final la xocolata. Tu ho fas així perquè ets així.

– I quina és la millor forma?

–Cap. Cadascú ho fa com li surt. Cadascú és com és. No intentis mai fer canviar a ningú la manera de menjar-se el pa amb xocolata, Guillem.

El nano es queda callat, gronxant les cames sota el banc. “No només a classe es poden aprendre coses”, està rumiant. La mà molsuda obre la motxilla i agafa alguna cosa de dins. No és cap bosseta de plàstic, ara. Sembla més aviat una mena de llibret il·lustrat. Les cames d'en Guillem s'aturen. Ara estan atrafegats els ulls. Miren la coberta i no donen l'abast. A dalt a la dreta s'hi llegeix, sobre fons verd, un “JOYAS LITERARIAS JUVENILES” de color groc. Al centre hi ha el dibuix a tot color d'un soldat brandant un punyal i intentant evitar que un os s'abraoni sobre una noia atterrada. El títol presideix la il·lustració: “MIGUEL STROGOFF”, diuen unes lletres vermelles tan grans que no caben en una sola línia i els en calen dues.

–Què és? – Li ha costat reaccionar, al noi.

–Una història d'aventures – Els ulls d'en Guillem s'obren de bat a bat en sentir aquest “aventures” –. Si et ve de gust podem mirar-la plegats.

El Senyor de la Xocolata, que va camí de convertir-se també –i només per en Guillem– en el Senyor de les Aventures, acaba d'obrir el llibret. Els ulls del nano han deixat

de ser ulls. Ara emeten llum. Són fars escombrant cada il·lustració i cada text. Tots dos s'empassen una pàgina rere l'altra, entregats a aquells personatges dibuixats que pensen i que parlen i que exclamen lletres negres dins de bombolletes blanques. Quan acaben se somriuen. La rialla de l'home és tan tendra com la mirada. La del vailet serviria com a logotip de la felicitat.

–Hi ha més històries com aquesta? – vol saber en Guillem, al·lucinat.

–Doncs sí. És una col·lecció que va sortir fa un parell d'anys, i jo m'hi acabo d'apuntar. Aquest llibret d'avui és el primer. L'he portat per mirar-lo aquí al Parc. T'ha agradat?

–Molt!

–Què et sembla si cada diumenge porto una història nova i la compartim?

El sagal està tan content que li sembla que un “Sí” fa curt. No sap com respondre amb paraules. No ha fet mai cap abraçada, però ara li surt de dins fer-ne una, i la fa.

–Per què has volgut que el llegíssim junts? Per què ens portes pa amb xocolata els diumenges? – li etziba.

–És una bona pregunta, Guillem. Molt bona. – L'home fa una pausa feixuga, d'aquelles que van carregades d'equipatge –. També soc orfe, jo.

Ja és mitjanit i un dels nois Mundet no dorm. No té clar si dormirà. Tant li fa. Avui té motius per somiar despert. Mentre el cos reposa tranquil·lament sobre el llit, gairebé sense moure's, l'esperit no para de reviuire els sentiments d'un aniversari inoblidable: la llibertat als pulmons en deixar enrere la portalada; l'audàcia empeltada a l'ànima recorrent el Laberint; l'empremta de cadascú menjant pa amb xocolata; les llàgrimes que Miquel Strogoff vessa per la seva mare salvant-lo de quedar cec; dos somriures parlant-se en silenci; la gratitud feta abraçada... “És el primer dia de xocolata després d'anys de pa”, es diu abans d'adormir-se. Les setmanes s'amunteguen fins a convertir-se en mesos; i els mesos en alguns anys. En Guillem, fidel al seu tarannà de primer pa i després xocolata, s'esforça a mastegar i a empassar-se els dies que van de dilluns a dissabte –les hores de classe i d'estudi, els exàmens, els Evangelis, els quadres de gimnàstica, la disciplina salesiana...– tot esperant que arribi la degustació dels diumenges. Ha arribat a conèixer cada pam del Laberint i cada raconet del Parc; s'ha convertit en un expert detector d'impaciència o d'equilibri o de tolerància a la frustració dels seus companys mirant només com mengen... i continua al·lucinant amb les històries acolorides que el Senyor de les Aventures porta cada setmana. Les seves preferides són –com ho era aquella primera de Miquel Strogoff– les de Jules Verne. Tots dos orfes s'han submergit junts al timó del Nautilus; han visitat una illa misteriosa; han voltat el món en globus; han protagonitzat una expedició al centre de la Terra... Aventures en estat pur, vaja. “Ja tinc un dia de xocolata a la setmana”, pensa sovint. L'aniversari d'en Guillem torna a caure, sis anys després d'aquell primer tastet de món, en diumenge. Ja no és el vailet petit i empetitit que sortia de l'orfenat per primera vegada. És un xicot de passes convençudes i mirada alta. El Senyor de la Xocolata –i això és novetat– arriba al Parc abans que els nois. Està mirant el Laberint des de dalt i reflexiona sobre les cruïlles de la vida. Estrena una americana i una corbata que el fan

sentir com una mortadel·la amb potes, però l'ocasió s'ho val. Tot i que els nois fan fila com de costum i que ell els reparteix les bossetes com ho ha fet sempre, avui és un diumenge que menja a part.

–Per què vas mudat? – En Guillem ha esperat que es quedessin sols per preguntar-li.

–Doncs perquè avui és un dia important per mi... i per la meva família.

–No en sé res, de la teva família. Com és?

–No ho sé, encara. Això depèn de tu, Guillem... – El silenci que calla ara té l'aroma del formatge curat – ... Vols ser tu, la meva família? T'agradaria ser el meu fill?

El noi no reacciona. Està perplex. Noquejat. Les paraules han fugit. En rebusca alguna, però no en troba cap. Respon abraçant-lo d'una forma que fa que el cos –i també l'ànima– del Senyor de la Xocolata s'estremeixin. En Guillem s'acaba d'adonar ara, en una dècima d'instant, que estima aquells braços que l'embolcallen. Les llàgrimes li comencen a dutxar les galtes. “Pare”, mormola finalment entre sanglots. Un cop secs els ulls –tots quatre– el cap de família treu de la motxilla un paquet quadrat i prim embolicat a consciència.

–Per molts anys, fill – L'última paraula se li acaba d'ennuegar, desconcertada, com si s'hagués aturat a pensar “Què hi faig jo, en aquesta gola?”.

–És el meu regal d'aniversari?

–Sí, però només n'és una petita part. No el podia portar tot sencer. És més gros que jo.

–Una nova aventura! – exclama en Guillem, obrint el paquet i reconeixent les lletres grogues sobre fons verd. Tarda no res a llegir-ne el títol –. “Gaspar Ruiz”... De què va?

–És la història d'un noi humil, com tu, que tenia fusta d'heroi. Et ve de gust mirar-la?

–I tant que sí!

Pare i fill emmudeixen davant les vinyetes, tal com feien abans de ser pare i fill. Fins que no han espremut l'última pàgina no s'encén una bombeta a la memòria recent d'en Guillem.

–Has dit que era una petita part del regal. Quin és el regal complet? – vol saber.

–Tots els nostres llibrets d'aventures. Dos-cents setanta-dos, comptant el d'avui.

–I on són, els altres?

–A casa, a les estanteries de la teva habitació.

“No sé què és tenir una casa, ni tenir una habitació...”, pensa el noi. No pot deixar de preguntar-se com seran, però només és capaç d'imaginar-se'n l'olor: olor de xocolata. En Guillem, vestit de vint-i-un botons i amb dos títols al sarró –el d'adult i el d'empresarials– treballa durant la setmana de gestor comercial en una oficina bancària. El seu pa de cada dia són ara el despatx i la corbata. Si quan arriba el vespre la digestió de tanta farina se li fa pesada i li costa dormir, té una farmaciola de vinyetes a l'habitació; tria un dels seus llibrets –cadascun d'ells ha fet d'Almax diverses vegades– i les cabòries toquen el dos. Dedica els caps de setmana a aquell nen que encara batega dins seu. “Ara venen dos dies de xocolata”, acostuma a pensar els

divendres a la nit, en posar el cap sobre el coixí. Els dissabtes està amb el pare a la llibreria i dedica les estones sense clients a la lectura del llibre de torn. Les històries d'aventures encara s'emporten la palma. Les romàntiques no, tot i que hi ha qui diria que se li comença a passar l'arròs. Les dramàtiques les té entravessades des de petit, és clar. Esporàdicament en cau alguna de ciència-ficció, això sí; ara que no somia –potser perquè ja no li cal– està bé tenir una forma de visitar altres mons. No fa massa, en una d'aquelles tardes de diluvi en les quals ningú entra a la llibreria –si no és algun despistat sense paraigües a qui la pluja ha enxampat amb els pixats al ventre– va ser conscient d'una d'aquelles casualitats que són massa gruixudes per ser només casualitats.

–Pare, saps què? Fa pocs dies vaig tornar a fullejar el nostre primer amic. El recordes?

És només la primera de les dues preguntes que vol fer-li per posar-lo a prova.

–Miquel Strogoff, oi?

–Justa la fusta! I recordes quin va ser l'últim? – I aquesta és la segona.

–És clar. Gaspar Ruiz.

–Molt bé, Senyor de les Aventures! Però perquè va ser l'últim, pare? Perquè no vam continuar la col·lecció? – Aquesta és la pregunta que realment volia fer.

–No podíem, perquè no es va publicar cap més aventura. Tens la col·lecció sencera, fill.

–No m'ho puc creure! M'estàs dient que va durar exactament fins que em vas adoptar?

–Doncs sí. Així va ser – li diu son pare.

En canvi, no li explica, s'ho calla, la certesa que va tenir aquell primer dia de paternitat en el qual ell i en Guillem van donar vida a un Gaspar Ruiz que en feia de les seves entre vinyetes, passant de simple camperol a heroi de guerra. No li diu que, després d'assegurar-se que al seu fill l'apadrinava un son profund, va estar absolutament segur –tant li fa que pugui semblar una rucada sense cap ni peus– que aquell llibre que havien compartit al Parc seria el darrer que es publicaria. La història del dia que es van conèixer, la de Miquel Strogoff, havia encetat un camí –traçat per dibuixos, no pas per arbustos– que els havia guiat a tots dos fins a la sortida del laberint tortuós dels traumes d'infància. Dos-cents setanta-dos diumenges havien convertit dos nens orfes en pare i fill, i no en calien més. Per això l'aventura de Gaspar Ruiz havia de ser l'última, i ho va ser. Qui sigui que s'encarregui de teixir les costures del destí li havia fet un vestit a mida al Senyor de la Xocolata. Els diumenges és en Guillem qui prepara les bossetes de plàstic, i de tant en tant acompanya son pare fins als peus de Collserola. Últimament, amb mitja dotzena de racions n'hi ha prou. Les Llars ja són tancades, però al Parc sempre hi ha qui està disposat a parar de jugar per endrapar. Així i tot, des de fa un parell d'anys, pare i fill han constatat, decebuts, que ha nascut –i que creix com si li donessin pinso– una nova manera de ser: la d'aquells que tiren el pa i es mengen la xocolata. “Coses dels nous temps”, es diuen l'un a l'altre. Els anys s'han cruspit encara més calendaris. Ara la paraula guiri forma part del diccionari i el Parc del Laberint és una Torre de Babel on es poden escoltar cada dia un batibull d'idiomes. Les

Llars s'han convertit –si l'Artur Mundet i l'Anna Gironella aixequessin el cap, estarien molt cofois de veure-ho– en un campus universitari. Molts adolescents han tastat les maduixes amb xocolata i coneixen els coulants i queixalen màgnums, però no se'n pot trobar ni un que no es peti de riure quan li parles del pa amb xocolata. En Guillem ha demanat una excedència a la feina –ja és director d'oficina–, i s'ha encarregat de la liquidació de la llibreria. El pare –afligit per una artrosi incipient– no es veia en cor de cuidar-se'n. Malvendre's el local només els ha arribat per un piset de planta baixa en un poblet d'Osona. S'hi acaben d'instal·lar. Nadal és a tocar, i després de festes en Guillem reprendrà la feina a l'oficina que el banc té al poble, concretament a la Plaça Major. Aquí a pagès no es compliquen la vida, posant noms. El pare porta ben bé tres mesos capcot, i per més voltes que hi dona en Guillem, no se li acut com animar-lo. El deixa ensorrat al sofà i surt a fer la compra. La primera parada és a la Fleca “Bon Pa” –un altre exemple del “de cara a barraca” rural–. Està gairebé plena, però no s'hi veu cua ni màquina d'agafar torn, així que es disposa a demanar tanda. Obre la boca per fer-ho, però s'atura. S'ha quedat penjat – en sentit figurat, ja s'entén– d'una llarguíssima cabellera rossa que té just al davant. “Per què tinc la boca oberta?”, es pregunta després de mig minut ben bo. “Ah, sí”, es respon.

–Qui és l'últim? – Deixa anar en veu alta.

–Última. Jo.

La cabellera acaba de fer mitja volta. Dos iris XXL d'un blau turquesa intens –de cala menorquina– l'estan apuntant, tot i que ell actua com si tingués al davant un d'aquells pèndols d'hipnosi. Intenta articular un “Sí, és clar” i un somriure, però només li surt un galimaties inintel·ligible –d'australopitec– acompanyat d'una ganyota estranya. “Ets idiota”, pensa ell. “Que maco”, pensa ella abans de donar-li de nou l'esquena. Quan li arriba el torn, la dona compra un parell de barres rústiques, paga, i quan passa pel seu costat per sortir a fora en Guillem es dedica a mirar una teranyina del sostre que en realitat no existeix. Quan entra a casa necessita desfregar-se.

–Sí que t'ha agafat fort, nano –li diu son pare, després d'escoltar-lo–. Tal com ho expliques sembla que hagis conegut una sirena i que hagis naufragat de mala manera.

–Tu ho has dit. Això no hi ha qui ho arregli.

–Doncs és molt senzill d'arreglar, fill. Només has de permetre que et conegui, i t'asseguro que no faràs aigües. La teva sirena no tardarà a adonar-se que ets un pirata dels bons. A la nit, en Guillem somia de nou, després d'anys i panys de no fer-ho. O, ves a saber, també podria ser que portés tot aquest temps tenint somnis d'aquells que no val la pena recordar. La torna a veure l'endemà, fent un cafè amb llet al “Bar de la Cantonada”. Sola. Està d'esquena. Ell s'asseu a la taula del darrere. La té a un parell de metres, a tot estirar.

–Vols alguna cosa més, Mar? – li demana el cambrer a la dona.

–Ara que ho dius... Saps d'algú per fer de Rei negre a la cavalcada? El que teníem se'ns va trencar ahir el fèmur, i ara mateix no sé qui ens podria ajudar.

–Vaja!... No. Però si se m'acut algú, t'ho faig saber.

–Gràcies, maco.

En Guillem ha cosit l'oïda a la conversa, i un pensament no para de brunzir-li pel cap. No és pas un “Era d’esperar que la sirena es digués Mar”; ni un “No saps què donaria per tal que aquest ‘Gràcies, maco’ me’l diguessis a mi”. És això del Rei negre.

–El pare! El pare podria fer-ho! Necessita fer-ho! – exclama.

–Com dius? – La Mar s’ha girat.

“Soc un pirata”, es diu a si mateix abans d’aixecar-se de la cadira i iniciar l’abordatge. Es presenten. Ella tarda poc a dir que és regidora de cultura de l’ajuntament. A ell li cal hora i mitja per parlar-li dels nens Mundet i del Parc del Laberint i del Senyor de la Xocolata i de Miquel Strogoff i del seu pare mudat el dia que va ser el seu pare i de la llibreria i de l’artrosi i de com ell i els dies de xocolata han crescut junts. La Mar se l’escolta, passant gradualment –a mesura que la història avança– de la formalitat inicial a l’emoció. Ella intenta aturar una llàgrima. Fracassa. Queda clar que el blau turquesa es fa encara més intens si es mulla.

–Se l’haurà d’ajudar una mica a pujar a la carrossa, això sí – acaba dient en Guillem.

–Ho farem, no pateixis. Gràcies, maco.

Les tres carrosses són enormes i plenes a vessar d’il·lusions embolicades. Una part dels patges porten les torxes i se les apropen per no tenir tant de fred; d’altres tiren caramels dels tous en totes direccions; n’hi ha un que s’en-carrega de l’equip de so. Alguns nens van sobre la carrossa; d’altres estan asseguts sobre les espatlles orgulloses de mares i pares; la majoria són a banda i banda del carrer, pendants de les salutacions de Ses Majestats. La comitiva s’atura quan arriba a la Plaça Major. És ara quan els tres Reis baixen dels seus trons mòbils i es dirigeixen als trons fixos instal·lats al capdamunt dels graons de l’església. A peu d’escales ja hi ha la canalla fent cua. Dos patges ajuden el Rei negre, que és qui camina més encaratat. També és qui té la rialla més autèntica. Ja els tenim a lloc. Els primers nens i nenes de la cua –i, quan són menuts, també els seus pares– comencen a pujar ambcautela les escales, amb el respecte propi de qui s’acosta per trucar a la porta de la màgia. S’aturen primer amb el Rei blanc, després amb el ros, i finalment amb el negre. Del primer recullen una neula; del segon un brioix; del tercer una xocolatina. De tots tres, un somriure. Al principi de la cua, just abans del primer graó de l’escalinata, hi ha –micròfon en mà, amenitzant la vesprada de la quitxalla que espera el seu torn– l’única sirena de l’univers.

–Hola, guapa. Com et dius? – La Mar acaba de demanar-ho a una nena pèl-roja amb cara de bitxo, i un gran altaveu que apunta a la gentada fa que tothom les pugui escoltar.

–Raquel – respon l’esmolet, sense apartar la vista dels tres trons.

–Quines coses has posat a la carta als Reis, aquest any?

–Una Barbie Beauty Secrets amb el Kent, unes nines Dolly Pops, un Cine Exin, una casa de nines, una Barriguitas, nines de cartó amb vestits retallables per anar-les canviant de roba, un joc de maquillatge i un de màgia, un Scrabble...

–Carai! Quina carta més llarga! Si n’haguessis d’escollir només una, quina triaries?

La Raquel no arriba a contestar. Li toca pujar les escales. Les paraules aquí baix tant li fan. Les importants són les d’allà dalt, amb els Reis. En Guillem està darrere de tots els nens, com si aquella fos la cua del Parc del Laberint. Després de més de dues hores al final de la fila degustant les converses de la Mar amb la patuleia, és ell qui està davant del micròfon.

–I tu, què li has demanat, als Reis? – li pregunta ella, mig enriolada.

–Doncs un sopar amb algú especial.

–Especial?

–Sí. Algú capaç de fer que tots els dies siguin de xocolata. Tu.

Ningú s’adona que, escales amunt, una llàgrima orgullosa li despinta la galta al Rei negre. La Mar es recupera com pot. Els nervis li juguen una mala passada, i no tanca bé el micròfon.

–Quin morro! Vinga, puja. Si aquest any t’has portat bé igual tens sort i Ses Majestats atenen la teva petició – L’altaveu acaba de fer públic un “Sí” que era privat.

–Una cosa més... – Afegeix en Guillem, comprovant si el seu pare està al cas. Ho està.

–Tu diràs – respon la Mar, mentre pensa “Ves a saber quina més en porta de cap”.

–No vinc sol, avui – confessa ell, sense deixar de mirar el Rei negre. Som uns quants.

Fa un senyal en direcció al públic que està amatent a tot allò que passa. Una pila de senyors van sortint de mica en mica d’entre la gentada i van enfilant les escales. Eren nois Mundet. D’alguna manera encara ho són. Són aquells que en Guillem ha pogut localitzar en les dues últimes setmanes. Tots han volgut venir. Tots. El Rei blanc, amb una neula a la mà que no acaba donant a ningú, veu com una quarantena de quarantins van passant de llarg i el saluden; no entén res. Sí que es van aturant a cal Rei ros; ara el pa és més de disseny; és un brioix. Finalment, com si haguessin comprat un bitllet conjunt per un viatge en el temps, van recollint de les mans del pare, un per un, la xocolatina; després s’hi asseuen al davant i es mengen –cadascú a la seva manera, la de sempre– el pa i la xocolata. Avui torna a ser cinc de gener, i torna a caure en diumenge. Les galtes del Rei negre s’han anat despintant. Són gairebé blanques quan el fotògraf apunta l’objectiu per fer-los una fotografia de grup.

–Sou tots de la mateixa família? – pregunta l’home, desconcertat, abans de tirar la foto.

–Sí, respon el Senyor de la Xocolata.

És justament ara, ves a saber per què, que en Guillem es pregunta, tot adonant-se que mai l’ha vist menjar pa amb xocolata, quin tipus d’orfe seria son pare quan era un vailet. Li veu la felicitat absoluta pintada al rostre, i tarda no res a descobrir la resposta. Està convençut que aquell Rei negre de cor blanc que somriu a tort i a dret va ser un “nen unicorn” –en Guillem no ha vist mai fer-ho a ningú–, un que es menjava el pa i regalava la xocolata. ■

Recull d'imatges 2024-2025

2025 Concerts d'estiu

música

A SANTA CRISTINA

Obreria de Santa Cristina

Organitza:

Venda d'entrades a taquilla.
Anticipades: Museu del Mar

Hi haurà servei
de restauració

Plaça del Pi / **Preu:** 20€

DIVENDRES 1 AGOST · 22.30h

RAY CUZA SEXTET

Plaça del Pi / **Preu:** 20€

DIVENDRES 8 AGOST · 22.30h

LA BELLA NAPOLI
RECITAL DE CANÇONS NAPOLITANES

Interior ermita / **Preu:** 10€

DIVENDRES 15 AGOST · 22.30h

UNEXPECTED TRIO
Oboè, violí, violoncel

Interior ermita / **Preu:** 10€

DIVENDRES 22 AGOST · 22.30h

QUARTET DIVINES CORDES
Silvia Castillo (orgue), Guillem Costa (cantant)

Interior ermita / **Preu:** 10€

DIVENDRES 29 AGOST · 22.30h

CONCERT DE PIANO
Ines Reinoso (piano)

GRAU

calders
economistes · advocats · auditors · consulting

C/ Josep Lluhi, 62 · Lloret de Mar · T 972 34 60 90 · lloret@caldereconomistes.com

9TEKnic
SEGURETAT · COMUNICACIONS

MUR D'ART S.L.
des de 1963

HOTEL
XAINE Park

EUROS
PROMOCIONS IMMOBILIARIES

Instal·lacions i Manteniments
CFE
Clima Fred Esqueu S.L.
Auda de Vidreres, 28 17310 Lloret de Mar
Tel 972371512

PALLARÉS

CAN GUIDET
LLORET DE MAR

Sagalés

ROSAMAR HOTELS

CONFITERIA I PASTISSERIA
Frígola

Albamar
APARTAMENTS

La Campana
CELLER · GRILL · MÚSICA EN VÍU
LLORET DE MAR
972 36 45 48

CLUB NÀUTIC CALA CANYELLES
LLORET DE MAR

FARMÀCIA
E FÀBREGAS
Argda, de Vidreres, 123
972 36 22 06
LLORET DE MAR

HOTELES GARBÍ

SOLIGUER
ALLER
ARQUITECTURA
C/ Cervantes, 18 1r - 17310 Lloret de Mar
972.366.308 - soliguer@oaso.cat

Rigat Hotel
Park & Spa & Beach
★ ★ ★ ★ ★

VIATGES
DAIA

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de
Lloret de Mar

Diputació
de Girona